

Anàlisi comparativa i crítica
de les versions catalana i espanyola
de *Campos de fresas*

Carmen Ruiz Herrero

Juny del 2013

Facultat de Traducció i Interpretació

Tutor/a: Judit Feliu Cortés

Nom del seminari: Traducció entre llengües ESP-CA

**Universitat
Pompeu Fabra**
Barcelona

TAULA DE CONTINGUTS

1. Introducció	1
1.1. Justificació i objectius del treball	1
1.2. Estructura del treball.....	2
1.3. Metodologia.....	2
2. Anàlisi crítica	4
2.1. Nivell peritextual.....	4
2.1.1. L'obra.....	4
2.1.2. L'autor	6
2.2. Nivell macrotextual	7
2.2.1. Omissions.....	7
2.2.2. Addicions	8
2.2.3. La coherència.....	8
2.2.4. El registre	10
2.2.5. Els temps verbals en la narració	12
2.3. Nivell microtextual	13
2.3.1. Qüestions gramaticals.....	13
2.3.1.1. Aspectes morfosintàctics	13
2.3.1.1.1. Les preposicions febles.....	13
2.3.1.1.2. L'article neutre <i>lo</i> amb funció abstractiva	17
2.3.1.1.3. Els possessius.....	18
2.3.1.1.4. La inversió de l'ordre dels mots	19
2.3.1.1.5. Els pronoms	20
2.3.1.2. Aspectes lèxics.....	23
2.3.1.2.1. Canvis de sentit.....	23
2.3.1.2.2. Canvis lèxics	25

2.3.1.3. Aspectes verbals	27
2.3.1.3.1. El gerundi	27
2.3.1.3.2. La perífrasi verbal <i>anar + a + infinitiu</i>	28
2.3.1.3.3. Canvis de temps verbals	29
2.3.1.4. La puntuació	31
2.2.1.5. Qüestions d'ortotipografia.....	32
2.3.2. Qüestions estilístiques	34
2.3.2.1. Solucions de traducció poc genuïnes	34
2.3.2.2. Bones solucions de traducció.....	36
2.3.2.3. Compensacions i neutralitzacions	37
2.4. Valoració lingüística	40
2.4.1. Encerts en la traducció i el tractament d'aspectes lingüístics	40
2.4.2. Errors en la traducció i el tractament d'aspectes lingüístics.....	41
3. Conclusions	43
4. Bibliografia.....	45

LLISTAT DE TAULES

Taula 1. Omissions	7
Taula 2. Addicions	8
Taula 3. La coherència en els títols dels capítols	9
Taula 4. Tractament dels noms propis.....	10
Taula 5. Vocabulari col·loquial	11
Taula 6. Vocabulari especialitzat.....	11
Taula 7. Els temps verbals en la narració	12
Taula 8. Caiguda de preposicions davant de la conjunció <i>que</i>	14
Taula 9. El <i>queísmo</i>	14
Taula 10. Canvi de preposició davant d'infinitiu.....	15
Taula 11. La preposició <i>en</i> davant d'infinitiu.....	15
Taula 12. Les preposicions <i>a</i> i <i>en</i> com a introductores de locatius	16
Taula 13. Caiguda de la preposició <i>a</i> davant d'un complement directe	17
Taula 14. Correccions de l'ús de la preposició <i>a</i> davant d'un complement directe.....	17
Taula 15. Article neutre <i>lo</i> amb funció abstractiva	18
Taula 16. Ús dels possessius en català.....	19
Taula 17. Casos d'inversió correcta entre nom i adjectiu classificador	19
Taula 18. Casos d'adjectius classificadors anteposats a un nom	20
Taula 19. Pronom <i>hi</i> amb funció de complement indirecte	21
Taula 20. Altres casos de l'ús del pronom feble <i>hi</i>	21
Taula 21. Pronom feble <i>hi</i> amb funció de complement indirecte inanimat	22
Taula 22. Casos incorrectes de pronoms febles	22
Taula 23. Casos correctes de duplicació pronominal.....	23
Taula 24. Primer cas de canvi de sentit.....	23
Taula 25. Segon cas de canvi de sentit	24
Taula 26. Tercer cas de canvi de sentit	24

Taula 27. Quart cas de canvi de sentit	24
Taula 28. Cinquè cas de canvi de sentit	25
Taula 29. Primer cas de canvi lèxic.....	25
Taula 30. Segon cas de canvi lèxic	26
Taula 31. Tercer cas de canvi lèxic	26
Taula 32. El gerundi.....	28
Taula 33. La perífrasi verbal <i>anar</i> + <i>a</i> + infinitiu.....	29
Taula 34. Canvis de temps verbals	29
Taula 35. Solucions de traducció poc genuïnes	35
Taula 36. Bones solucions de traducció.....	36
Taula 37. Solucions de traducció genuïnes.....	37
Taula 38. Casos de neutralització.....	38
Taula 39. Casos de compensació	39

ABSTRACT

The Spanish and Catalan versions of Jordi Sierra i Fabra's novel *Campos de fresas* have attracted numerous readers making the novel one of the bestsellers, especially among young readers in Spain and Latin America. Moreover, numerous secondary schools have also included it in their reading lists. The aim of the current paper is to investigate the sources of this literary success - is the storyline itself the factor responsible for attracting the readership or, rather, Sierra i Fabra's writing style? The analysis will be done through a comparative and critical analysis of the two versions of *Campos de fresas*, Spanish and Catalan. Special emphasis is also put on the quality of the Catalan version of the novel, translated from Spanish by the author himself. The results of the examination of the most relevant linguistic phenomena of both versions of *Campos de fresas* are quite positive as the novel is characterised by high linguistic and literary quality. The Catalan translation, likewise, is in general successful in spite of some errors and sporadic mistranslations. However, due to the narrative excellence of the novel, its young readers can easily interiorise the lexical richness and syntactic constructions it offers. The plot of *Campos de fresas* invites them to reflect on the real situations and stories familiar from their own social context in which they live and develop.

1. INTRODUCCIÓ

El treball que es presenta a continuació és una anàlisi comparativa i crítica de dues de les versions de la novel·la juvenil *Campos de fresas*, concretament, de les versions catalana i espanyola. L'autor de l'obra en qüestió és Jordi Sierra i Fabra, un dels escriptors més llegits i editats de l'Estat espanyol. La versió catalana de la novel·la, *Camps de maduixes*, és una autotraducció de *Campos de fresas*, altrament dit, el mateix autor és qui ha l'ha traduïda al català. Ambdós llibres es van publicar l'any 1997, però amb sis mesos de diferència l'un de l'altre; la versió espanyola es va publicar el mes de març i la versió traduïda al català, el mes d'octubre del mateix any.

1.1. Justificació i objectius del treball

L'elecció d'aquesta obra com a objecte d'anàlisi ha estat motivada en gran part pel fet que ambdues versions estudiades en aquest treball, la catalana i l'espanyola, són els llibres de Jordi Sierra i Fabra més venuts i editats a Espanya (amb 72 edicions concretament). A més, *Campos de fresas* atrau no només el públic juvenil, sinó també molts centres educatius. De fet, aquest escriptor és un dels deu autors de lectura obligatòria més estudiats per alumnes de secundària i batxillerat en escoles d'Espanya i d'Amèrica Llatina, juntament amb escriptors com Miguel Delibes, Gabriel García Márquez o Pío Baroja. Però què és el que aporta aquesta obra per haver conquistat tant el seu públic i ésser el *long-seller* per excel·lència d'aquest autor? La trama potser? O més aviat l'estil d'escriptura de Sierra i Fabra?

Per tant, aquest treball també sorgeix de la idea de reflexionar sobre els aspectes lingüístics de la novel·la. Així, atès que el llibre en català és una autotraducció de la versió espanyola, també ens hem qüestionat si la podríem classificar igualment com una bona traducció.

L'anàlisi comparativa i crítica de les versions catalana i espanyola de *Campos de fresas* presentada a continuació pretén donar resposta a aquests plantejaments que acabem d'exposar, així com també extreure'n una valoració lingüística, tant de la versió original de l'obra com de la traducció al català. Aquesta última justificarà si l'èxit de l'obra també ve arrelat a l'estil senzill de l'autor, ric en expressions col·loquials i genuïnes, i caracteritzat pel ritme frenètic en què s'esdevé la trama de la novel·la.

1.2. Estructura del treball

Respecte a l'organització de l'anàlisi desenvolupada en aquest treball, cal indicar que ha estat dividida en tres nivells diferents: el nivell peritextual, el nivell macrotextual i el nivell microtextual. En el primer, es contextualitza l'obra analitzada donant quatre pinzellades de l'autor, l'obra en si i el medi i les circumstàncies en les quals aquesta va ser creada. En el nivell macrotextual, es reflexiona i compara l'organització textual d'ambdues versions analitzades, posant èmfasi en aspectes com la coherència, la cohesió, el registre, l'estil i el lèxic emprats en cada llengua. Per últim, en el nivell microtextual, s'accentua més l'estudi d'aspectes gramaticals (com el tractament de pronoms, preposicions, article neutre, frases fetes, puntuació, etc.) i estilístics (com les repeticions i els jocs de paraules).

D'altra banda, també hem inclòs en cada subapartat i secció una taula d'exemples on s'exposen els casos més representatius de cada aspecte tractat i comentat, per tal de fer més fàcil i amena la lectura del treball. Concretament, d'esquerra a dreta, es recullen el fragment del text original del qual parlem, la traducció al català i les pàgines on els podem trobar en cada llengua. A més, com que també hi ha exemples que requereixen propostes de millora, hi ha taules formades per una columna més, on es recullen les propostes de traducció per a cada cas analitzat i considerat poc adequat o incorrecte.

Pel que fa a la resta de l'estructura del treball en qüestió, a més de l'anàlisi comparativa i crítica dividida per nivells, el treball també consta d'un resum en anglès de l'estudi elaborat; d'un índex on es llisten els diferents apartats que formen el treball; d'unes conclusions finals en què es reprenen els raonaments extrets i els coneixements adquirits a partir de l'elaboració de l'estudi de *Campos de fresas*, i d'una bibliografia en la qual s'esmenten les diverses obres consultades i, a partir de les quals, s'ha indagat per tal de donar forma a l'estudi comparatiu i crític de *Campos de fresas*.

1.3. Metodologia

Respecte a la metodologia que hem seguit, cal comentar que primerament hem analitzat amb precisió i minuciositat la versió catalana de l'obra (*Camps de maduixes*). D'aquesta manera ens hem assegurat que no rebíem interferències del castellà, fet que s'hagués donat si haguéssim llegit primerament ambdues versions alhora. Posteriorment, ens hem disposat

a comparar ambdues novel·les rigorosament i exhaustiva, i a buidar totes les divergències trobades entre les dues versions.

Mitjançant l'examen profund de les versions per separat, hem detectat amb més facilitat els errors lingüístics que presentaven els textos, així com també els encerts i les bones solucions de traducció. D'altra banda, gràcies a la consulta d'obres de referència com el *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*, el *Diccionario de la lengua española* de la RAE o la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra entre d'altres, hem pogut donar explicació a tots els fenòmens que hem trobat rellevants per analitzar i comentar en aquest treball. A més, hem consultat altres recursos en línia, com la pàgina web oficial d'en Jordi Sierra i Fabra, per informar-nos sobre l'obra estudiada, la vida de l'autor i la resta dels seus escrits.

2. ANÀLISI CRÍTICA

2.1. Nivell peritextual

En aquest primer apartat de l'anàlisi, estudiarem els factors externs de *Campos de fresas*, és a dir, els factors que han intervingut en la confecció de les versions catalana i espanyola de l'obra. D'aquesta manera, coneixerem els elements extratextuals en què s'emmarca la novel·la. Començarem donant quatre pinzellades de les versions objecte d'estudi i continuarem descrivint breument l'autor.

2.1.1. L'obra

L'obra estudiada és la novel·la juvenil *Campos de fresas*, que està dividida en 95 capítols, els títols dels quals són l'hora i els minuts exactes en què s'esdevé cada escena. Tanmateix, en un principi els títols dels capítols eren jugades d'escacs. De fet, la protagonista és una jove que juga als escacs, mitjançant els quals trobem al·lusions al tema de la vida i de la mort. Per això, l'autor va pensar que cada capítol podria estar encapçalat pel moviment d'una partida. Va demanar a un club d'escacs que li preparessin una partida amb tants moviments com nombre de capítols tenia *Campos de fresas*. Tanmateix, en una xerrada que va fer l'autor en una escola un cop l'obra ja es comercialitzava, un noi li va comentar que hi havia un error en un d'aquests moviments i que la partida era impossible de jugar. Aquest va ser el motiu pel qual Jordi Sierra va demanar a SM (l'editorial que havia publicat la versió en espanyol) que canviessin en l'edició següent les jugades per les hores i els minuts en què s'esdevenia cada escena.

A més d'al·lusions a la vida i a la mort per mitjà d'una partida d'escacs, també observem certs fragments de la cançó "Strawberry fields forever" dels Beatles que fa referència a les drogues. De fet, el títol mateix de l'obra, *Campos de fresas*, és la traducció de *strawberry fields* al castellà. Així, la lletra d'aquesta cançó va ser un punt d'inspiració per a l'autor a l'hora d'escriure la novel·la, ja que també es basa en la ingestió de drogues de disseny com l'èxtasi. Pel que fa a la traducció dels fragments de la cançó que trobem en el llibre, cal comentar que no els va traduir el mateix autor, sinó un amic seu, Albert Manzano, un expert en la traducció de lletres de cançons.

Sierra i Fabra va escriure el guió de *Campos de fresas* en només dos dies a l'illa Margarita (Veneçuela) i unes setmanes més tard va redactar l'obra sencera durant només sis dies a Vallirana (Barcelona). Al març de 1997, va ser publicada per l'editorial Edicions SM. Per contra, la versió catalana, *Camps de maduixes*, va aparèixer després de l'estiu com un homenatge que l'editorial Cruïlla va fer a Jordi Sierra, pels 25 anys de vida professional que duia aleshores. Tots dos llibres han estat recomanats per milers d'escoles any rere any. Segons l'autor, això es deu segurament al fet que les drogues han continuat presents, per desgràcia, en la vida de molts adolescents. D'altra banda, l'èxit rotund de l'obra va conduir a la creació d'una versió cinematogràfica l'any 2003. L'any següent es rodà durant els mesos de juny i juliol, i s'estrenà en diverses televisions autonòmiques l'any 2005.

Sierra i Fabra no fou conscient de l'èxit que l'esperava amb el que seria el seu *best-seller* fins avui dia quan, el 1992, trobà la idea argumental de *Campos de fresas*. En aquells moments, drogues com l'èxtasi o l'eva començaven a ser moda entre els joves. De fet, la novel·la narra la història d'una jove de 17 anys que ingereix una pastilla d'èxtasi una nit que surt de festa amb els seus amics. Prendre aquesta droga de disseny li canvia la vida i la porta a un coma del qual ningú sap, ni tan sols els metges, si sortirà. Mentre els seus amics es qüestionen per què aquella pastilla només va afectar la Lluçiana, el seu xicot, que aquella nit no havia sortit amb ells perquè s'havia quedat estudiant, intenta trobar el camell que va vendre la droga a la seva xicota i als seus amics. De fet, només mitjançant l'anàlisi de la composició de la pastilla que han ingerit, els metges podran saber a què s'enfronten. La situació en què es troba la Lluçiana capgira tot el seu entorn: els seus pares, la seva germana petita, els metges que tracten de salvar-li la vida, la policia que intenta enxampar el camell, el seu xicot que se sent impotent i remou cel i terra per trobar la persona que els va vendre la droga, i l'amiga bulímica que sense la Lluçiana es veu lligada a la malaltia i més a prop encara d'un destí tràgic. Mentrestant, la Lluçiana lluita una partida d'escacs amb la mort.

En definitiva, l'obra tracta temes de la realitat quotidiana en què molts joves es poden sentir identificats: les drogues, la bulímia, l'amistat, les relacions familiars, etc. De fet, l'autor volia crear personatges que acabessin donant força, vitalitat i humanitat a la novel·la. Si més no, va aconseguir donar una força tan gran a la trama de l'obra, que tant la versió espanyola (*Campos de fresas*) com la catalana (*Camps de maduixes*) han esdevingut els llibres de l'autor més venuts i amb més edicions de l'Estat espanyol.

Pel que fa al punt de vista que presenta la novel·la, aquest va variant durant tota l'obra. Durant la major part és extern, ja que el narrador no participa en els fets que ocorren, sinó que només els explica utilitzant la tercera persona del singular. A més, cal mencionar que es tracta d'un narrador omniscient, que ho sap tot sobre la història, els personatges i el que aquests senten i pensen. Tanmateix, hi ha escenes on el narrador és intern i explica els fets en primera persona, és a dir, en boca de la Lluciana. Aquestes són les escenes en què la jove expressa el que sent i el que veu mentre es troba en coma, en un indret aïllat dels qui l'envolten i més l'estimen.

2.1.2. L'autor

Jordi Sierra i Fabra va néixer a Barcelona el 26 de juliol de 1947. Des de ben petit i arran de la seva estada a l'hospital a causa d'un greu accident, se n'adonà que l'únic moment en què no quequejava era quan escrivia. Des de llavors decidí ser escriptor. Als 12 anys va escriure la seva primera novel·la llarga, d'unes 500 pàgines. Tanmateix, a l'escola suspenia literatura i llengua per ser un nen massa imaginatiu i fantasià, qualitats que el dugueren a dedicar-se professionalment al que per a ell era la seva gran vocació, l'escriptura.

L'any 1968, va començar a escriure i publicar articles en diaris com *El nuevo diario de Madrid* o *La Prensa de Barcelona*. El 1970, va decidir deixar-ho tot per viatjar arreu del món acompanyant grans estrelles de la música. Llavors també publicà el seu primer èxit literari: *1962-72, Historia de la música pop: de los Beatles a hoy*. Mentre es dedicava al món de la música va seguir escrivint llibres d'altres gèneres com la ciència-ficció. El 1977, va fundar la revista *Super Pop* i guanyà diversos premis com el Premi Ateneo de Sevilla, el Gran Angular de Literatura Juvenil o el Premi Edebé durant els anys següents.

Avui dia es dedica a escriure llibres que abracen tots els gèneres (relats infantils, novel·les juvenils i d'adults, ciència-ficció, humor, poesia, guions de pel·lícules, etc.), a fer xerrades per escoles i instituts de l'Estat espanyol, i a dirigir tant la Fundació Jordi Sierra i Fabra com Taller de Letras. Aquestes fundacions van néixer amb l'objectiu de fomentar la vocació literària entre els joves d'avui dia, i també per ajudar els escriptors joves que acaben de començar la seva carrera literària.

2.2. Nivell macrotextual

Respecte a l'estructura macrotextual de la novel·la *Campos de fresas*, cal apuntar que de manera global es tracta d'un text ben organitzat, cohesionat i coherent. Així doncs, ambdues versions, tant la versió original de l'obra escrita en espanyol com la versió traduïda al català, estan escrites amb una gran naturalitat i fluïdesa. Tanmateix, hem trobat certs aspectes millorables que deterioren la traducció o que la fan allunyar-se un pèl massa del text original.

2.2.1. Omissions

Un d'aquests aspectes és l'omissió d'algunes oracions o sintagmes que donen més informació al lector i descriuen amb més detalls l'escena. Així doncs, tot i que si llegíssim per separat ambdues novel·les no ens adonaríem d'aquesta falta d'informació, l'autor podria haver evitat aquestes supressions. De fet, no presenten cap tipus de problema de traducció o de comprensió per al lector del llibre escrit en català i, conseqüentment, només aconseguim perdre matisos de les situacions que es descriuen en l'obra. Algunes d'aquestes omissions es troben en els fragments de la taula 1 presentada a continuació i extrets dels mateixos llibres.

ESPANYOL	CATALÀ	PROPOSTA DE TRADUCCIÓ	PÀGINES
Nunca llamaban, y mucho menos a una hora como aquella. ¿Para qué? Así que solo podían ser ellos.	No trucaven mai, i encara menys a una hora com aquella. Ø Per tant, només quedaven ells.	No trucaven mai, i encara menys a una hora com aquella. Per a què? Per tant, només quedaven ells.	ES: pàg. 12 CA: pàg. 12
El teléfono no volvió a sonar, así que se apartó de él y fue al cuarto de baño, para lavarse la cara.	Com que el telèfon no tornava a sonar, Ø se n'anà cap al bany, per rentar-se la cara.	Com que el telèfon no tornava a sonar, se n'apartà i se n'anà cap al bany, per rentar-se la cara.	ES: pàg. 12 CA: pàg. 12
Marcó el primero de los números que había anotado.	Va marcar-hi el primer número Ø.	Va marcar-hi el primer número que havia anotat.	ES: pàg. 56 CA: pàg. 60
Le puso una mano en el hombro a Raúl, y le pareció tocar un arco voltaico rebosante de	En posar la mà damunt l'espatlla d'en Raül, li féu l'efecte que tocava un	En posar la mà damunt l'espatlla d'en Raül, li féu l'efecte que tocava	ES: pàg. 95 CA: pàg. 103

electricidad.	arc voltaic Ø.	un arc voltaic ple d'electricitat.	
---------------	----------------	---------------------------------------	--

Taula 1. *Omissions*

2.2.2. *Addicions*

Per contra, també hem observat addicions en la versió catalana; fragments que no apareixen en el text original. Un cop més podem dir que, tot i permetre al lector conèixer més detalls de la situació que es descriu i, d'aquesta manera, deixar que aquest faci més seva la lectura, no veiem cap necessitat d'afegir informació tal com succeeix en els exemples de la taula 2. De fet, no s'aprecia cap situació difícil de traduir per la qual l'autor hagi hagut de compensar o redactar d'alguna altra manera l'oració original.

ESpanyol	Català	Pàgines
Sí, Ø, antes de nacer.	Sí, allà, abans de néixer.	ES: pàg. 20 CA: pàg. 21
—¡Estamos agotados, tío! Ø —protestó Máximo.	—Estem morts, tio! No ens aguantem drets —va protestar en Màxim.	ES: pàg. 30 CA: pàg. 32
—¿Qué, por qué no empalmas ya Ø, directamente? —le gritó.	—Què, per què no empalmes una nit amb l'altra, directament? —li va cridar.	ES: pàg. 41 CA: pàg. 44
Una simple noche, Ø, una simple pastilla que se suponía iba a disparar...	Una nit qualsevol, un simple accident, una pastilla que suposadament havia de disparar...	ES: pàg. 47 CA: pàg. 51
Loreto abrió la puerta de su casa. No tuvo que llamar. Su madre apareció al momento, saliendo de la sala Ø.	La Loreto obrí la porta de casa seva. No va haver de cridar. A l'instant, la mare sortí de la sala per anar a trobar-la.	ES: pàg. 133 CA: pàg. 144

Taula 2. *Addicions*

2.2.3. *La coherència*

Un altre dels problemes que planteja l'obra analitzada en aquest nivell és la falta de coherència en la manera d'encapçalar els capítols i en el tractament dels noms propis que presenta cada versió de l'obra. Respecte a la manera de presentar els capítols, hem observat certes divergències. En la versió espanyola, a més de tenir com a títol l'hora i els minuts en

què s'esdevé cada escena, aquests també estan numerats. Per contra, en la versió catalana no apareix cap numeració. Tanmateix, si bé també van encapçalats per hores i minuts, els minuts no van precedits de cap coma com sí que ho van en el text original.

Aquestes diferències podrien explicar-se pel fet que el llibre en espanyol no ha estat publicat per la mateixa editorial que el llibre en català. Tot i així, creiem que és més apropiada l'opció escollida per l'editorial Cruïlla, és a dir, la de la versió catalana, ja que no té gaire sentit mantenir tant la numeració dels capítols com el nombre d'hores i minuts de cada escena. A més a més, hem detectat un cas en la versió original on hi ha un capítol que només està numerat i on no hi consta cap hora ni cap minut.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
4 7 horas, 10 minutos	Ø 7 hores Ø 10 minuts	ES: pàg. 13 CA: pàg. 14
34 11 horas, 53 minutos	Ø 11 hores Ø 53 minuts	ES: pàg. 62 CA: pàg. 67
63 Ø	18 hores 25 minuts	ES: pàg. 110 CA: pàg. 119

Taula 3. *La coherència en els títols dels capítols*

Pel que fa al tractament dels noms propis, hem percebut que, tot i que l'autor ha decidit traduir gairebé tots els noms dels personatges de la novel·la, així com tots els llocs on s'esdevé la història, ha volgut mantenir-ne els cognoms. D'altra banda, tampoc ha mantingut el fet d'escurçar el nom de la protagonista (*Luci* de *Luciana*), tal com sí apareix en la versió original. Segons les declaracions del mateix autor en una entrevista que se li va fer per correu electrònic, ell mateix es qualifica com una persona força intuïtiva i primària, que no li dóna tantes voltes a les coses. De fet, assegura que mai escull els noms dels personatges per cap raó en concret.

Encara que segons l'autor la decisió presa per a la traducció dels noms propis no té cap justificació aparent, creiem que és coherent la solució donada, ja que d'aquesta manera aconseguim un text amb molta més genuïtat. Així doncs, el fet que el català i l'espanyol siguin dues llengües molt properes, ens permet poder establir aquest tipus d'equivalències

sense necessitat de perdre la representació mental que evoquen els noms propis tractats en la novel·la.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
—Deberíamos llamar a Eloy.	—Hauríem de trucar a l'Eloi.	ES: pàg. 11 CA: pàg. 11
—Luci se tomó una pastilla, y le ha sentado mal.	—La Lluçiana ha pres una pastilla i se li ha assentat malament.	ES: pàg. 13 CA: pàg. 13
[...] degranó Juan Pons con deliberada cautela—.	[...] deixà anar en Joan Pons amb una prudència deliberada—	ES: pàg. 33 CA: pàg. 35
—¿Poli? —escuchó la voz de Alejandro Castro—.	—Poli? —va sentir la veu de l'Alexandre Castro—.	ES: pàg. 35 CA: pàg. 37
Luciana, Máximo, Cinta, Raúl, Ana, Paco, él...	La Lluçiana, en Màxim, la Cinta, en Raül, l'Anna, en Quico, ell...	ES: pàg. 45 CA: pàg. 48
—Lo único que sabemos es que se veía con la Loles, ¿la conoce? Una del Laberinto.	—L'única cosa que en sabem és que es veia amb la Rita. La coneix? Una del Laberint.	ES: pàg. 52 CA: pàg. 55
[...] el Calígula Ciego está aquí; La Mirinda, aquí; el Popes, aquí; el Marcha Atrás, aquí, el Peñón de Gabriltar... aquí [...]	[...] El Calígula Cec és aquí; La Mirida, aquí; el Popes, aquí; el Marxa Enrere, aquí, i el Penyal de Gabriltar... aquí [...]	ES: pàg. 91 CA: pàg. 98

Taula 4. *Tractament dels noms propis*

2.2.4. *El registre*

Un altre dels aspectes sobre l'obra que cal comentar en aquest nivell és la variació de registres i, conseqüentment, l'ampli ventall de lèxic de diversos nivells que trobem al llarg de la novel·la. Així, observem capítols on el registre que utilitzen els personatges és més aviat especialitzat, per exemple, en les parts de l'obra en què intervenen els metges. Per contra, en els capítols on apareixen els amics de la Lluçiana o el camell que els va vendre la droga, el registre i el lèxic emprat és col·loquial i, en segons quins casos, fins i tot vulgar.

En referència a aquest últim cas, cal esmentar que la traducció al català és força satisfactòria, fins al punt d'haver aconseguit un text amb molta genuïnitat i credibilitat. Si més no, és important que, en la traducció, es pugui reflectir i reproduir de la millor manera

possible el to que l'autor ha decidit donar al text original. Certament podem dir que, en la majoria dels casos, en Jordi Sierra i Fabra l'ha sabut mantenir a la perfecció, ja sigui amb expressions i frases fetes com amb una terminologia lligada a fets de la vida quotidiana propis de la llengua catalana. De fet, mitjançant exemples com els que trobem en les taules 5 i 6, podem percebre aquesta barreja i contrast de registres, així com l'autenticitat i la fluïdesa en la traducció al català de les parts més col·loquials de l'obra.

Tanmateix, fóra bo comentar la traducció que l'autor ha fet de la paraula *chao* emprada en el text original. *Chao* és un manlleu adaptat del terme italià *ciao* que, en espanyol, sí que està acceptat per la RAE. No obstant aquest fet, el català no l'ha acceptat, per tant, *txao* no està recollit en cap diccionari català de referència. Així, caldria valorar si aquest vocable té un pes important en la nostra societat, és a dir, si realment s'utilitza amb tanta freqüència com per veure'l un terme genuí i propi del llenguatge col·loquial en català. Així doncs, potser hagués estat més adient haver buscat un equivalent d'aquest manlleu per al català. Algunes de les possibles solucions podrien ser *fins ara*, *a reveure*, *adéu*, *ja ens veurem*, etc.

VOCABULARI COL·LOQUIAL	
ESPANYOL	CATALÀ
joder	collons
marrón	merder
chao	txao
drogas	drogues/merdes
putada	putada
tío/tía	tio/tia
coño	cony
tipo	paio
vale	d'acord/ entesos
palmarla	dinyar-la
cómo te enrollas	com t'enrotlles
cucas	cuques
pasta	calés
trincar	pispar

Taula 5. *Vocabulari col·loquial.*

VOCABULARI ESPECIALITZAT	
ESPANYOL	CATALÀ
opistótono	opistòton
sonda nasogástrica	sonda nasogàstrica
convulsión espástica	convulsió espàstica
aguja hipodérmica	agulla hipodèrmica
cefalea	cefalea
nausea	nàusea
estricnina	estricnina
metilendioximetamfetamina	metilendioximetamfetamina
metilendioxietamfetamina	metilendioxietamfetamina

Taula 6. *Vocabulari especialitzat*

2.2.5. Els temps verbals en la narració

No obstant tots aquests encerts i bones opcions de traducció pel que fa al registre, és important apuntar que, en la traducció al català, també hem trobat certes incongruències i falta de coherència en l'ús dels temps verbals en passat. Si més no, hem vist que, quan el narrador explica els fets, en alguns fragments es barreja el passat simple (*hagué, foren travessà, entrà, etc.*) i el passat perifràstic (*va cridar, va anar, va mirar, hi havia, etc.*) en la mateixa oració o en oracions consecutives. Si bé tots dos temps verbals són correctes i assenyalen accions passades que ja s'han esdevingut, és a dir, són temps perfets, hagués estat més adient haver utilitzat sempre el mateix temps en situacions com les exposades a continuació (o bé el passat simple, o bé el passat perifràstic). Tot i que no és del tot incorrecte en textos literaris i pot semblar que així l'autor dona un estil més variat i concís, s'aconsella evitar aquest ús, perquè intercalar i barrejar totes dues formes de manera molt seguida pot fer perdre credibilitat al text, ja que el passat simple no s'empra a l'hora de reflectir la parla oral.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
—¿Qué mierdas habéis tomado? —alzó la voz de pronto. No hubo una respuesta inmediata. Fueron los ojos de Eloy los que actuaron de sacacorchos.	—Quines merdes heu pres? —va cridar de sobte. No hi hagué cap resposta immediata. Foren els ulls de l'Eloi que va estirar la llengua als altres.	ES: pàg. 24 CA: pàg. 26
Cruzó la calzada y entró en el local. Fue directamente a la barra. Apenas había gente a aquella hora.	Travessà el carrer i entrà al local. Va anar de dret a la barra. A aquella hora gairebé no hi havia ningú.	ES: pàg. 56 CA: pàg. 60
—Eloy —le detuvo. Él la miró.	—Eloi —l'aturà. Ell la va mirar.	ES: pàg. 86 CA: pàg. 93

Taula 7. Els temps verbals en la narració

2.3. Nivell microtextual

En aquest nivell ens centrarem en la presa de decisions lingüístiques, textuais i terminològiques, és a dir, en seqüències concretes i no pas en decisions que l'autor ha pres tenint en compte la globalitat del text, tal com s'ha enfocat en el nivell macrotextual. Per tant, tractarem i analitzarem com s'han traduït en català segments concrets de l'obra original. D'altra banda, cal comentar que el nivell microtextual és el nivell que ha adquirit un pes més gran d'estudi dels tres en què hem dividit l'anàlisi comparativa. És per aquest motiu que l'hem organitzat en diferents subapartats: qüestions gramaticals (aspectes morfosintàctics, aspectes verbals, puntuació i qüestions d'ortotipografia) i qüestions estilístiques (solucions de traducció poc genuïnes, bones solucions de traducció, i compensacions i neutralitzacions).

2.3.1. *Qüestions gramaticals*

En aquest subapartat del nivell microtextual, estudiarem els fenòmens i les normes ortogràfiques que l'autor ha hagut de seguir per poder respondre satisfactòriament a la normativa de la llengua catalana. Concretament, hem organitzat tot els casos referents al nivell gramatical segons si incumbeixen l'àmbit morfosintàctic, lèxic o verbal.

2.3.1.1. *Aspectes morfosintàctics*

2.3.1.1.1. *Les preposicions febles*

Pel que fa a la gramàtica de la llengua catalana, en aquest apartat tractarem els usos de les preposicions febles *en* i *a* en els textos estudiats, així com el canvi de les preposicions *a*, *de*, *en* i *amb* davant d'infinitiu i la caiguda d'aquestes mateixes davant de la conjunció *que*. En primer lloc, segons trobem explicat en Mestres et al. (2007), davant de la conjunció *que* cauen totes les preposicions acabades de mencionar. Tanmateix, cal no confondre la conjunció *que* amb el pronom relatiu *què*, ja que en aquest últim cas sí que es manté la preposició que hi hagi al davant. D'altra banda, també es pot intercalar el terme *fet* entre la preposició i la conjunció *que* i així evitar construccions que podrien semblar forçades.

Un cop exposada aquesta norma gramatical, podem afirmar que en la traducció al català de l'obra es respecta en tot moment, com era d'esperar. Si més no, els fragments de la taula 8 en són un exemple.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
Pero de lo que se trata es de que , luego, cada cuerpo humano reacciona de una forma distinta.	Però del que es tracta és Ø que després, cada cos humà reacciona de manera diferent.	ES: pàg. 23 CA: pàg. 24
Pero aquel cerdo era el causante de que ella estuviese como estaba.	Però aquell porc era el causant Ø que ella estigués com estava.	ES: pàg. 110 CA: pàg. 120
[...] y convencerse a sí misma de que había vuelto. Y de que había ganado.	[...] i per convèncer-se a si mateixa Ø que havia tornat. I Ø que havia guanyat.	ES: pàg. 141 CA: pàg. 153

Taula 8. *Caiguda de preposicions davant de la conjunció que*

No obstant això, hem observat un error en la versió original, on s'ha omès una preposició davant d'una conjunció *que*. Així, en espanyol no es té en compte aquest criteri normatiu i, per tant, cal mantenir sempre la preposició anteposada a la conjunció. En cas contrari provocariem el fenomen anomenat *queísmo*, és a dir, un error gramatical que consisteix en la supressió de la preposició regida pel verb principal de l'oració davant de la conjunció *que*. D'altra banda, veiem com en la versió catalana l'autor ha decidit afegir *amb el fet que* i ha corregit d'aquesta manera l'error que hi ha en la versió espanyola.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
—¿Ella sigue en coma? [...] —Antes de llevarlo a máquinas, asegúrate. —¿Por qué? ¿Qué tiene que ver Ø que pueda salir del coma?	—Encara està en coma? [...] —Abans de portar-ho a màquines, assegura-te'n. —Per què? Què té a veure això amb el fet que pugui sortir del coma?	ES: pàg. 106 CA: pàg. 115

Taula 9. *El queísmo*

Pel que fa al canvi de preposició davant d'infinitiu, cal recordar que les preposicions *en* i *amb* canvien per *a* i *de* respectivament quan s'anteposen a un infinitiu. En la taula 10 hi apareixen exemples que mostren el tractament correcte que se n'ha fet en la versió catalana de l'obra.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
La primera en entrar en la sala de espera fue Norma, la hermana pequeña de Luciana.	La primera a entrar a la sala d'espera fou la Norma, la germana petita de la Lluciana.	ES: pàg. 14 CA: pàg. 15
Buscó algún sitio alto, y lo encontró sin problemas.	Va buscar un lloc alt, i no va trigar a trobar-lo.	ES: pàg. 92 CA: pàg. 99
Máximo fue el primero en bajar, seguido de Cinta que iba en medio.	El Màxim fou el primer a baixar, seguit per la Cinta, que anava al mig.	ES: pàg. 112 CA: pàg. 122

Taula 10. *Canvi de preposició davant d'infinitiu*

Tanmateix, també hem d'afegir que la preposició *en* sí que pot introduir un infinitiu quan aquesta construcció té un valor temporal. Altrament dit, quan és equivalent a la construcció *quan* + un verb conjugat o a la construcció castellana *al* + *infinitiu*, la qual no és adient d'utilitzar en registres formals en català. Per contra, és incorrecte l'ús de la construcció *en* + *infinitiu* amb valor causal, que es pot expressar amb locucions com *pel fet que* o *com que*. Mitjançant els exemples de la taula 11 presentats a continuació, observem el bon ús que s'ha fet d'aquesta norma en la versió catalana de l'obra. Així doncs, l'autor ha respectat i seguit satisfactòriament la normativa catalana, cosa que era d'esperar tenint en compte el fet d'ésser una obra de referència i d'estudi en milers de centres educatius.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
Lo despertó el timbre del teléfono y al levantar la cabeza de la mesa, el cuello le envió una punzada de dolor al cerebro.	El va despertar el timbre del telèfon, i en aixecar el cap de damunt la taula, el coll li envià una punxada de dolor al cervell.	ES: pàg. 11 CA: pàg. 11
Al salir del despacho del doctor Pons se quedaron unos segundos sin saber qué hacer o adónde ir.	En sortir del despatx del doctor Pons, es van restar uns quants segons sense saber què fer ni on anar.	ES: pàg. 23 CA: pàg. 25
[...] que no ocultó su alegría al verla .	[...] que no amagà la seva alegria en	ES: pàg. 86

	veure-la.	CA: pàg. 93
Al llegar al portal del edifici [...]	Quan van arribar gairebé davant la porta principal de l'edifici [...]	ES: pàg. 39 CA: pàg. 42

Taula 11. *La preposició en davant d'infinitiu*

Quant a l'ús de les preposicions *a* i *en* com a introductores de complements circumstancials de lloc, segons Badia i Margarit (1994), tant si és un locatiu de direcció o moviment com si és de repòs, en principi s'ha d'introduir mitjançant la preposició *a*. A més, en casos en què un complement circumstancial estigui iniciat per un article o un adjectiu interrogatiu, cal emprar la preposició *a* com a introductora del complement. Per contra, l'ús de la preposició *en* queda vinculat al fet que el complement de lloc sigui iniciat per un adjectiu demostratiu o per un dels indefinits *un* o *algun* (i flexions respectives).

Un cop exposats aquests criteris normatius, podem afirmar que aquest aspecte també està ben tractat en l'obra i que, per tant, no hem trobat cap error de traducció en la versió catalana, tal i com ho demostren els exemples de la taula 12.

ESpanyol	Català	Pàgines
— En el clínico .	— Al clínic .	ES: pàg. 13 CA: pàg. 13
En el despacho del doctor Pons había dos sillas únicamente, así que mientras esperaban [...]	Al despatx del doctor Pons només hi havia dues cadires; per això, mentre esperaven [...]	ES: pàg. 20 CA: pàg. 22
—Perdone, ¿podría decirme si tienen ingresada ahí a una chica que anoche tomó drogas en una discoteca?	—Perdoni, em podria dir si tenen ingressada una noia que ahir a la nit va prendre drogues en una discoteca?	ES: pàg. 56 CA: pàg. 60

Taula 12. *Les preposicions a i en com a introductores de locatius*

Una altra de les qüestions que cal comentar en aquest apartat sobre la preposició *a* és l'ús que té com a introductora d'un complement directe. Tot i ser una construcció correcta en espanyol, en català no ho és. Així doncs, el complement directe no porta mai preposició al davant en català, fins i tot quan es tracta d'un nom de persona. No obstant aquest fet, hi ha algunes excepcions: quan el complement directe es tracta d'un pronom personal fort,

determinatiu o reflexiu (*jo estimava a tothom; es veié a si mateix*), o per desfer possibles equívocs.

Un cop exposada la norma, podem afirmar que, si bé en la majoria dels casos ha estat respectada en la novel·la, també hem trobat algun exemple d'incorrecció. En la taula 13, observem casos correctes on sí que s'ha respectat aquest criteri. Per contra, en la taula 14, l'exemple marcat expressa un cas d'agramaticalitat, així com també de canvi de sentit, ja que el significat de l'oració en català divergeix del significat que presenta l'oració del text original.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
Santi se puso en pie para coger a Cinta.	En Santi es va posar dret per agafar Ø la Cinta.	ES: pàg. 15 CA: pàg. 16
—Yo quería a todo el mundo —reconoció Máximo—.	—Jo estimava a tothom —va reconèixer en Màxim—.	ES: pàg. 21 CA: pàg. 23
Cerró los ojos, y, entonces, se vio a sí mismo [...]	Tancà els ulls, i aleshores es veié a si mateix [...]	ES: pàg. 45 CA: pàg. 48

Taula 13. Caiguda de la preposició a davant d'un complement directe

ESPANYOL	CATALÀ	PROPOSTA DE TRADUCCIÓ	PÀGINES
—Ya, pero a la única opinión pública que va a sacudir es a la policía.	—Ja, però qui sacsejarà a la policia serà l'opinió pública.	—Ja, però qui sacsejarà Ø la policia serà l'opinió pública.	ES: pàg. 106 CA: pàg. 36

Taula 14. Incorreccions de l'ús de la preposició a davant d'un complement directe

2.3.1.1.2. Article neutre lo amb funció abstractiva

Segons gramàtics com Ruaix, el mot més proper a l'article neutre *lo* en català és l'article masculí *el*. És per això que la millor solució de traducció per a les construccions de *lo* + *adjectiu* és fer servir el mateix *el* més adjectius, més nom o més nom i adjectiu. Tanmateix, no sempre funciona aquesta solució i s'han d'aplicar altres construccions o opcions més genuïnes en català. Per exemple, les oracions de relatiu substantivades introduïdes per la forma *lo que*, a més de poder-se traduir per *el que*, també es poden fer mitjançant la

construcció *allò que* o *això que*. A més, quan l'article neutre *lo* posseeix una funció intensiva, les construccions equivalents en català poden ser força diverses: *tant ... com*, *d'allò més...*, etc.

D'altra banda, gramàtics com Solà proposen altres solucions per al *lo* abstractiu propi de l'espanyol quan té una funció intensiva. El trobem en construccions que consisteixen en l'ús d'una forma de relatiu amb la significació d'una interrogativa com la següent: *no et pots imaginar com m'ha costat* com a equivalent de *no te puedes imaginar lo que me ha costado*.

En la taula 15 recollim alguns exemples del bon ús d'aquestes construccions genuïnes en català i que han estat la traducció per la majoria d'aquest tipus de construccions pròpies de la llengua espanyola.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
No le gustaban las llamadas intempestivas. La última había sido para decirle lo de su madre.	No li agradaven les trucades intempestives. L'última havia estat per dir-li allò de la seva mare.	ES: pàg. 13 CA: pàg. 14
Parecía imposible que allí dentro cupiera algo más, por lo ajustado que le quedaba.	Semblava impossible que allà dins cabés alguna cosa més, de tan ajustats que els duïa.	ES: pàg. 16 CA: pàg. 17
Vicente Espinós tuvo que esperar más de un minuto, y llamar tres veces, antes de que al otro lado de la puerta sonara un rudo o lo más parecido a una respuesta.	En Vicenç Espinós es va haver d'esperar més d'un minut, i trucar tres vegades, abans que a l'altra banda de la porta sonés un soroll o el que s'assemblava més a una resposta.	ES: pàg. 61 CA: pàg. 65

Taula 15. *Article neutre lo amb funció abstractiva*

2.3.1.1.3. Els possessius

En el quadre número 16 podem observar exemples que reflecteixen l'ús innecessari del possessiu en segons quins casos en llengua catalana. Així, mentre que en castellà és molt més habitual i ampli l'ús dels possessius per expressar relacions, en català s'acostuma a fer mitjançant altres mecanismes (l'article sol, una oració de relatiu, un pronom personal o simplement s'elimina quan el possessiu és superflu i no desenvolupa pròpiament una funció "possessiva" o no és necessari per entendre la frase).

Així, aquests exemples exposats en la taula 16 ens mostren algunes de les opcions per les quals l'autor ha optat a l'hora d'escriure el text en català. D'entre ells, només veiem dos

casos (els últims de la taula) on l'autor ha decidit mantenir amb un possessiu la relació que s'estableix. En cas contrari l'oració quedaria ambigua o es perdria l'èmfasi que el possessiu aporta.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
Le tendió una pastilla, blanca, redonda, con una media luna dibujada en su superficie.	Li allargà una pastilla, blanca, rodona, amb una mitja lluna dibuixada a la superfície.	ES: pàg. 17 CA: pàg. 17
Su madre la contempló buscando, como cada mañana en los últimos días, la naturalidad en sus gestos y la indiferencia en su mirada.	Com cada matí durant els últims dies, la seva mare la contemplà tot buscant-li la naturalitat en els gestos i la indiferència en la mirada.	ES: pàg. 36 CA: pàg. 38
Y en ese instante el timbre del aparato las sacó a las dos de su silencio.	I en aquell moment, el timbre de l'aparell les despertà del silenci en què s'havien sumit.	ES: pàg. 37 CA: pàg. 40
Todo el horror del mundo tintaba sus facciones.	Tot l'horror del món tenia les seves faccions.	ES: pàg. 43 CA: pàg. 46
A través de la penumbra Santi vio sus formas suaves, su belleza juvenil, todo cuanto encerraba en su cuerpo.	Enmig de la penombra, en Santi va poder veure les seves formes suaus, la seva bellesa juvenil, tot el que estotjava el seu cos.	ES: pàg. 44 CA: pàg. 47

Taula 16. Ús dels possessius en català

2.3.1.1.4. La inversió de l'ordre dels mots

En aquest apartat comentarem com l'autor ha tractat la inversió de l'ordre entre nom i adjectiu a l'hora de traduir el text al català. Els exemples de la taula 17 il·lustren l'ordre entre nom i adjectiu en el cas dels adjectius classificadors, que es caracteritzen perquè restringeixen l'abast semàntic del substantiu i són regits per aquest. Respecte al comportament sintàctic, no admeten ni gradació ni especificadors i tampoc tenen mobilitat, és a dir, sempre van darrere del nom. Per aquest motiu afirmem que, tal com era d'esperar, les traduccions proposades a continuació són correctes.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
Tuvo una extraña sensación, ajena a la realidad primordial.	Va tenir una sensació estranya, aliena a la realitat primordial.	ES: pàg. 18 CA: pàg. 19

Chasqueó la lengua con mal contenida furia .	Féu espetegar la llengua amb una fúria mal continguda .	ES: pàg. 29 CA: pàg. 31
La avidez de su estómago le acentuó su habitual dolor de cabeza .	L'avidesa de l'estómac li accentuà el seu mal de cap habitual .	ES: pàg. 29 CA: pàg. 71

Taula 17. Casos d'inversió correcta entre nom i adjectiu classificador

No obstant aquest fet, en aquest cas, tal com no era d'esperar, hem trobat exemples incorrectes on adjectius classificadors apareixen anteposats al nom al qual acompanyen. Concretament en el segon cas, creiem que la proposta més adient hagués estat ometre l'adjectiu *petit*, ja que un tiquet ja és de dimensions petites.

ESPANYOL	CATALÀ	PROPOSTA DE TRADUCCIÓ	PÀGINES
Una típica mañana de primavera [...]	Un típic matí de primavera [...]	Un matí típic de primavera [...]	ES: pàg. 38 CA: pàg. 40
Se la dejó sobre la mesa, con el pequeño ticket de la consumición al lado.	La hi deixà damunt la taula, amb el petit tiquet de la consumició al costat.	La hi deixà damunt la taula, amb el Ø tiquet de la consumició al costat.	ES: pàg. 103 CA: pàg. 111

Taula 18. Casos d'adjectius classificadors anteposats a un nom

2.3.1.1.5. Els pronoms

En aquest apartat començarem parlant del pronom feble adverbial *hi* que, tal com explica Badia i Margarit (1994), representa un complement introduït mitjançant qualsevol preposició que no sigui *de*, o un adverbí equivalent a un complement preposicional, el nucli del qual acostuma a ser un nom, especialment, de lloc, comú o propi. També es pot referir a un atribut i pot acompanyar el verb *haver* quan aquest és impersonal. A més, quan el pronom feble *li* (indicador de complement indirecte) es combina en una oració amb el pronom *l* o qualsevol dels seus derivats (*lo, el, la, los, els i les*), el pronom *hi* substituirà a *li*.

Així doncs, si bé podríem pensar en un primer moment que en els exemples de la taula 19 s'ha produït un pleonasma, perquè *hi* reprèn la funció que desenvolupen els sintagmes preposicionals *a la boca* i *sobre la taula* amb funció de complement circumstancial de lloc, aquest no és el cas. La funció que duu a terme *hi* és la de complement indirecte; per tant, és l'equivalent del *se* de l'oració en espanyol.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
—¡Prácticamente se la pusimos en la boca!, ¿lo has olvidado? —elevó la voz la chica.	—Si gairebé la hi vam posar a la boca!, és que no te'n recordes? —alçà la veu la noia.	ES: pàg. 95 CA: pàg. 102
EL camarero no dijo nada, ni antes, ni durante ni después de servírsela. No hacía falta. Se la dejó sobre la mesa, con el pequeño ticket de la consumición al lado.	El cambrer no va dir res, ni abans ni durant, ni després de servir-li la beguda. No calia. La hi deixà damunt la taula, amb el petit tiquet de la consumició al costat.	ES: pàg. 95 CA: pàg. 111

Taula 19. *Pronom hi amb funció de complement indirecte*

D'alta banda, els fragments de la taula 20 són casos on el pronom *hi* fa referència a un complement introduït per una preposició que no és *de*, el nucli del qual és o bé un nom de lloc, comú o propi, o bé el verb d'una oració subordinada. Tots ells són exemples d'un tractament correcte d'aquest fenomen en la traducció al català. De fet, cal comentar que l'ús d'aquest pronom en català difereix del de la llengua espanyola en què aquesta no disposa del clític *hi* com a mecanisme de substitució de complements.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
Era como si no se atrevieran.	Era com si no s'hi atrevissin.	ES: pàg. 10 CA: pàg. 10
—Oídme: cuanto antes me lo contéis, antes podré hacer algo.	—Escolteu-me: com més aviat m'ho expliqueu, més aviat hi podré fer alguna cosa.	ES: pàg. 28 CA: pàg. 30
Apenas veinticuatro horas antes, Luciana había estado allí, a su lado, frente a aquel espejo, obligándola también a mirarse.	Tot just vint-i-quatre hores abans, la Luciana havia estat allà, al seu costat, davant d'aquell mirall, i també l'havia obligada a mirar-s'hi.	ES: pàg. 53 CA: pàg. 57
Si subía a por algo se arriesgaba a verse atrapado.	Si hi pugés a buscar qualsevol cosa, s'arriscaria que l'atrapessin.	ES: pàg. 70 CA: pàg. 75

Taula 20. *Altes casos de l'ús del pronom feble hi*

També és important mencionar, com a últims casos que tractarem sobre el pronom *hi*, l'ús que se'n fa quan representa un complement indirecte inanimat. De manera molt breu podem explicar sobre aquest aspecte que, quan el complement indirecte és de persona, animal o objecte personificat, es reprèn amb el pronom feble *li*. Contràriament, quan aquest

complement indirecte és inanimat, és a dir, no és de persona, animal o objecte personificat, sinó que designa una realitat abstracta, el pronom que el representa és *hi* tant en singular com en plural.

Els exemples exposats en el quadre número 21 són tots casos on el pronom *hi* fa referència a datius inanimats, és a dir, complements indirectes que designen realitats no personificades. Com que no hem trobat cap exemple d'incorrecció, tots són exemples de solucions satisfactòries.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
—Esta también es diferente —le informé el inspector Espinós—. Según esos chicos, tenía una media luna grabada. Es la primera con esta marca, [...] —¿Por qué les ponen esos sellos? ¿Lo sabes?	—Aquesta també és diferent —li féu saber l'inspector Espinós—. Segons aquells nois, tenia una mitja lluna gravada. És la primera amb aquesta marca [...] —Per què hi posen aquests selles? Ho saps?	ES: pàg. 32 CA: pàg. 34
Todo el horror del mundo tintaba sus facciones. El periodista supo ver en ellas una negativa cerrada.	Tot l'horror del món tenyia les seves faccions. El periodista hi va saber veure una negativa tancada.	ES: pàg. 43 CA: pàg. 46
El camello las recogió, se bebió el café de dos tragos y se fue hacia el teléfono, que era verde [...]. Marcó Ø el primero de los números que había anotado.	El camell les va recollir, es va beure el cafè amb un parell de glops i s'encaminà cap al telèfon, de color verd, [...]. Va marcar hi el primer número.	ES: pàg. 56 CA: pàg. 60

Taula 21. Pronom feble *hi* amb funció de complement indirecte inanimat

Deixant de banda el clíctic *hi*, ens dispoem a comentar un exemple d'incorrecció respecte a la represa d'un pronom feble de tercera persona amb funció de complement directe. Així, en la taula 22 observem com l'autor ha emprat la forma masculina plural *els* per referir-se a *aquelles criatures* en comptes d'haver emprat la forma femenina plural *les*. Aquesta errada es deu segurament al fet que quan l'autor traduïa no es va adonar que l'equivalent que donava per a *aquellos críos* era *aquelles criatures* i, per tant, que havia de canviar també el gènere del pronom clíctic que havia de reprendre aquest sintagma nominal.

ESPANYOL	CATALÀ	PROPOSTA DE TRADUCCIÓ	PÀGINES
También había una diferencia: aquellos	També hi havia una diferencia: aquelles	També hi havia una diferencia: aquelles	ES: pàg. 128

críos preferían no comprar fuera, por si alguien los veía.	criatures s'estimaven més no comprar a fora, per evitar que algú els pogués veure.	criatures s'estimaven més no comprar a fora, per evitar que algú les pogués veure.	CA: pàg. 138
--	--	--	--------------

Taula 22. Casos incorrectes de pronoms febles

Tanmateix també hem trobat bones opcions de traducció i tractaments correctes de duplicacions pronominals com l'exemple de la taula 23:

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
—Dile que la quiero.	—Digue-li que l'estimo.	ES: pàg. 108
—Vale.	—D'acord.	CA: pàg. 117
—Pero díselo, ¿eh? Yo creo que...	—Però digue-li-ho, eh? Jo crec que...	

Taula 23. Casos correctes de duplicació pronominal

2.3.1.2. Aspectes lèxics

2.3.1.2.1. Canvis de sentit

Quant als aspectes lèxics d'aquesta obra, volem destacar que, si bé és una traducció molt ben aconseguida que aporta solucions força genuïnes en català, hem trobat divergències semàntiques en alguns fragments de l'obra. Concretament en aquest apartat, ens referirem a canvis de sentit entre fragments del text original i els seus fragments equivalents en la traducció.

En aquest primer exemple veiem com l'ordre dels elements de l'oració i l'addició de la locució adverbial *més tard* capgiren el significat de l'oració i, en comparar ambdues versions *ahora*, ens adonem que la mateixa oració expressa accions diferents en cada llengua. Així, en el llibre en espanyol entenem que la Cinta es desfogà durant molt poca estona, uns segons només. Per contra, la traducció al català expressa una escena completament diferent: la Cinta es desfogà uns segons més tard que s'esdevingués alguna altra acció abans.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
Cinta se desahogó solo unos segundos.	Tan sols uns segons més tard, la Cinta es desfogà.	ES: pàg. 11 CA: pàg. 11

Taula 24. Primer cas de canvi de sentit

Pel que fa a l'exemple de la taula 25, veiem com, en llegir la versió espanyola, la Cinta va dir que sí a l'instant. Per contra, en la versió catalana s'entén que és ella qui respon primer a la pregunta que l'Eloi els fa i no que respon amb rapidesa.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
—Oídme, ¿queréis ayudarla o no?	—Escolteu-me, voleu ajudar-la o no?	ES: pàg. 21
—Sí —contestó Cinta rápidamente.	—Sí —saltà primer la Cinta.	CA: pàg. 22

Taula 25. *Segon cas de canvi de sentit*

D'altra banda, en el quadre número 26 veiem un altre canvi de sentit entre la versió catalana i l'espanyola de l'obra. En el text original, la intenció que té la Cinta d'anar a buscar l'Eloi és per poder-lo abraçar. En canvi, en la traducció entenem que en veure l'Eloi, ella respon anant a buscar-lo i abraçant-lo. Tanmateix, en cap moment el lector pensa que el propòsit d'anar fins a ell és poder-lo abraçar. De fet, la idea que s'expressa és que les dues accions s'esdevenen simultàniament.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
Cinta fue la única en reaccionar yendo, directamente, al encuentro del recién llegado para abrazarse a él.	La Cinta fou l'única que va reaccionar directament, i anà a trobar el nouvingut i s'abraçaren.	ES: pàg. 24 CA: pàg. 25

Taula 26. *Tercer cas de canvi de sentit*

En l'exemple de la taula 27 veiem que, en comparar els dos textos, les oracions presentades també expressen situacions diferents: en la versió espanyola, són sobretot els psiquiatres els qui repeteixen i recorden constantment a la mare de la Lluciana que havia de ser forta. En canvi, en la traducció entenem que són tots els metges en general els qui li ho repeteixen un cop rere l'altre.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
Pero los médicos, los psiquiatras sobre todo, no dejaban de repetirle y recordarle que tenía que ser fuerte, muy fuerte.	Però els metges, els psiquiatres i els altres no paraven de repetir-li que havia de fer el cor fort.	ES: pàg. 37 CA: pàg. 39

Taula 27. *Quart cas de canvi de sentit*

En aquest últim exemple de canvi de sentit de la taula 28, observem que també es descriuen accions diferents. Així, el significat de l'expressió *romper a llorar* no és equivalent a l'opció escollida per al text en català, *tornar a plorar*. Mentre que *romper a llorar* vol dir començar a plorar sense necessitat d'haver-ho fet abans, *tornar a plorar* sí que implica haver plorat abans.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
Sus padres contemplaron horrorizados la escena sin saber qué hacer o decir, lo mismo que Norma, que rompió a llorar .	Els seus pares contemplaven l'escena horroritzats, i no sabien què fer ni què dir, com la Norma, que tornava a plorar .	ES: pàg. 68 CA: pàg. 73

Taula 28. Cinquè cas de canvi de sentit

2.3.1.2.2. Canvis lèxics

En aquest apartat no comentarem canvis generals de sentit en oracions, sinó que exposarem casos més concrets de termes que l'autor ha decidit traduir per un altre mot totalment diferent o que presenta algun matis significatiu distint. Conseqüentment, tots ells provoquen canvis de significat en el text.

En aquest primer cas, recollit en la taula 29, Jordi Sierra i Fabra ha traduït l'adverbi de quantitat *casi* (*'poco menos de, aproximadamente, con corta diferencia, por poco'* segons el *DRAE*) per la locució adverbial *fins i tot* ('expressió ponderativa que emfasitza el caràcter sorprenent o extraordinari d'un enunciat' segons el *DIEC2*). Tal com les pròpies definicions ho indiquen, són sintagmes adverbials que expressen idees totalment diferents. És per aquest motiu que, emprades en el mateix context, aporten matisos diferents i el significat de l'oració variarà segons quina utilitzem. La solució més adequada hagués estat traduir *casi* pels seus equivalents en català: *gairebé* o *quasi*. D'aquesta manera, haguéssim mantingut el sentit original.

ESPANYOL	CATALÀ	PROPOSTA DE TRADUCCIÓ	PÀGINES
Se movía por entre los chicos y las chicas, la mayoría muy jóvenes, casi adolescentes.	Es movia entremig dels nois i les noies, la majoria molt joves, alguns i algunes fins i tot adolescents.	Es movia entremig dels nois i les noies, la majoria molt joves, alguns i algunes quasi adolescents.	ES: pàg. 17 CA: pàg. 16

Taula 29. Primer cas de canvi lèxic

En el quadre número 30, podem observar un altre canvi de sentit en haver traduït l'adverbi de mode *totalmente* per l'altre adverbi de mode *encara més*. Mentre que *totalmente* expressa una idea de completesa, *encara més* indica addició. És per això que considerem aquesta solució com errònia, ja que no designen el mateix i aquest fet provoca canvis de significat en el text traduït respecte a l'original. Per tant, hagués estat més adient mantenir l'adverbi *totalment* en la versió traduïda.

ESPANYOL	CATALÀ	PROPOSTA DE TRADUCCIÓ	PÀGINES
El padre de Luciana se detuvo en medio de la sala, abarcándolos totalmente con su mirada llena de aristas. Vieron en ella muchas preguntas, y leyeron aún más sentimientos, de ira, rabia, frustración, dolor.	El pare de la Lluçiana s'atura al bell mig de la sala, i els abraçà encara més amb la seva mirada plena d'esquerperia, en la qual van veure moltes petites reaccions i van llegar encara més sentiments, d'ira, ràbia, frustració, dolor.	El pare de la Lluçiana s'atura al bell mig de la sala, i els abraçà totalment amb la seva mirada plena d'esquerperia, en la qual van veure moltes petites reaccions i van llegar encara més sentiments, d'ira, ràbia, frustració, dolor.	ES: pàg. 15 CA: pàg. 15

Taula 30. Segon cas de canvi lèxic

L'últim cas analitzat sobre canvis lèxics és el presentat en la taula 31, que apareix a continuació, on observem que l'escriptor ha traduït el substantiu *niñatos* pel substantiu *galifardeus*. La RAE defineix el substantiu *niñato* de la següent manera: '*dicho de un joven: Sin experiencia*' o '*dicho de un jovencuelo: Pelutante y presuntuoso*'. Per contra, segons el *DIEC2*, *galifardeu* és un 'noi, xicot'. Així doncs, el fet de ser un galifardeu no implica necessàriament ser un noi sense experiència o presumtuós i, és per aquest motiu, que traduir *niñato* per *galifardeu* és incorrecte. Creiem que una solució més adequada hagués estat *criatura* o *mocós*. Aquest últim cas seria idoni si volguéssim afegir-hi un to despectiu.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
[...] y a esos niñatos que se pasan el fin de semana bailando con la muerte...	[...] i a aquests galifardeus que passen el cap de setmana ballant amb la mort...	ES: pàg. 60 CA: pàg. 64

Taula 31. Tercer cas de canvi lèxic

2.3.1.3. Aspectes verbals

En aquest apartat tractarem tot allò rellevant i referent a les qüestions verbals, tant pel que fa a la traducció de l'espanyol al català dels gerundis i del futur, com pels canvis i la falta de congruència en els temps verbals establerts en les dues versions.

2.3.1.3.1. El gerundi

En referència al tractament dels gerundi, començarem explicant algunes de les normes gramaticals del català que cal tenir presents abans de comentar els exemples extrets i analitzats de l'obra. Així, tal com trobem explicat en Mestres et al. (2007), el gerundi de posterioritat o de conseqüència està considerat com a incorrecte per la normativa. Per tant, si anunciem un fet que és conseqüència d'un altre, o que s'esdevé a continuació d'un altre, no el podem expressar mitjançant una oració de gerundi. Segurament l'ús d'aquesta construcció ens ha vingut per influència de l'espanyol, per bé que en aquella llengua es considera també com a incorrecte pels gramàtics.

D'altra banda, els gerundis que expressen una acció simultània o anterior a la del verb principal sí que són correctes, així com ho són els gerundis que van precedits pel mot *tot* o el grup *bo i*, els quals reforcen la idea de simultaneïtat. Tanmateix, no és correcte emprar aquests mots si el gerundi expressa una acció anterior a la del verb principal. Pel que fa als gerundis especificatius, és a dir, aquells que equivalen a un adjectiu en comptes d'un adverbi, no són admesos per la normativa catalana.

Els dos primers exemples recollits en la taula 32 són casos de gerundis modals. Mentre que en el primer veiem un dels pocs casos de tota l'obra en què l'autor ha decidit mantenir el gerundi en la traducció, en el segon observem que l'ha substituït per la locució adverbial *a corre-cuita*. Aquesta última aporta molta més genuïnitat a la traducció, per tant, podem qualificar el canvi com un encert, tot i que si hagués mantingut el gerundi, seria igualment correcte. A més, també hi trobem un cas de gerundi especificatiu, el qual també s'ha traduït correctament per una oració de relatiu, ja que, com hem comentat anteriorment, la normativa catalana no l'admet.

A continuació s'exposen casos de gerundi de posterioritat i de simultaneïtat. Si bé sí que cal prescindir del de posterioritat, tal com ho ha fet l'autor en la traducció i com era d'esperar que ho fes, no és necessari evitar els gerundis de simultaneïtat, ja que són admesos per la

normativa. És per aquest motiu que en el cinquè exemple de la taula 32, l'escriptor el podria haver mantingut sense cap problema. Tanmateix els altres dos casos de gerundi de simultaneïtat, que van acompanyats dels mot *tot* i del grup *bo i* són una solució correcta i genuïna en català que alhora reforça la idea de simultaneïtat.

TIPUS DE GERUNDI	ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
Gerundi modal i gerundi especificatiu	Fue en ese momento cuando las puertas de urgencias se abrieron de par en par y, corriendo , entraron varias personas llevando a un niño lleno de sangre en los brazos.	Just en aquell moment, les portes d'urgències s'obriren de bat a bat i, a corre-cuita , van entrar unes persones que portaven un nen ple de sang en braços.	ES: pàg. 60 CA: pàg. 64
Gerundi modal	Primero se la estrechó a ella, haciendo una inclinación.	Primer de tot va estrènyer la mà a ella, fent una lleugera inclinació.	ES: pàg. 42 CA: pàg. 45
Gerundi de posterioritat	La respuesta les alcanzó de lleno, hiriéndolos en lo más profundo.	La resposta els tocà de ple, i els causà una ferida molt profunda.	ES: pàg. 15 CA: pàg. 16
Gerundi de simultaneïtat	Unos hablaban, excitados, tomándose un respiro para seguir bailando.	Alguns parlaven, excitats, tot prenent-se un moment de respir abans de continuar ballant.	ES: pàg. 16 CA: pàg. 16
Gerundi de simultaneïtat	Mariano Zapata estaba en la cafetería del hospital, tomando su segundo café del día, [...]	En Marià Zapata era a la cafeteria de l'hospital, i prenia el seu segon cafè del dia.	ES: pàg. 54 CA: pàg. 58
Gerundi de simultaneïtat	Y le tendió la mano a su amigo, dispuesto a irse, dando por terminada su breve charla.	I va allargar la mà al seu amic, disposat a anar-se'n, bo i donant per acabada la seva curta xerrada.	ES: pàg. 34 CA: pàg. 36

Taula 32. *El gerundi*

2.3.1.3.2. *La perífrasi verbal anar + a + infinitiu*

En aquesta subsecció dels aspectes verbals, tractarem casos relacionats amb el temps futur i analitzarem concretament el tractament que l'autor ha fet de la perífrasi verbal *anar + a + infinitiu* en la traducció al català. Primerament, cal recordar que aquesta perífrasi s'usa per parlar d'un futur immediat. Tanmateix, de vegades se n'abusa massa a causa de la influència del castellà. En general, és aconsellable substituir-la per d'altres expressions o construccions

com per exemple un verb en futur sol o acompanyat de *tot seguit* o *ara mateix*, o l'expressió *està/estava a punt de* + infinitiu.

Pel que fa a la traducció d'aquesta perífrasi a l'obra, cal afirmar que les opcions donades són en tots els casos correctes i adequades. De fet, no ens sorprèn aquest fet si tenim en compte l'excel·lent tractament que fa l'escriptor de la normativa catalana i la cura amb què l'obra està traduïda. Així doncs, els exemples exposats en la taula 33 segueixen les regles d'ús de la perífrasi verbal *anar + a + infinitiu*.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
Y ellos no van a volver el sábado por la mañana, ¿vale?	Els no tornaran pas dissabte al matí, oi?	ES: pàg. 40 CA: pàg. 42
[...] Máximo al ver que su madre iba a ponerse a llorar.	[...] en Màxim en veure que la seva mare estava a punt de posar-se a plorar.	ES: pàg. 42 CA: pàg. 44
—¡Yo te ayudaré, Loreto! ¡Voy a ayudarte a superar esto!	—Jo t'ajudaré, Loreto! T'ajudaré a superar això!	ES: pàg. 53 CA: pàg. 57

Taula 33. La perífrasi verbal *anar + a + infinitiu*

2.3.1.3.3. Canvis de temps verbals

Una altra de les divergències detectades i analitzades de *Campos de fresas* és el canvi dels temps verbals. Ens hem adonat de certes alteracions en el valor temporal i aspectual d'alguns verbs en la versió catalana respecte al text original. Aquest fet causa un canvi significatiu en l'acompliment i en el mode de les accions que s'esdevenen en l'obra.

ESPANYOL	CATALÀ	PROPOSTA DE TRADUCCIÓ	PÀGINES
¿Qué estaba pasando?	Què passava?	(solució correcta)	ES: pàg. 19 CA: pàg. 20
—¿Por qué no me despertaste?	—Per què no m'has despertat?	(solució correcta)	ES: pàg. 37 CA: pàg. 39
—¿Cuánto os costó lo que comprasteis?	—Quant us ha costat el que heu comprat?	(solució correcta)	ES: pàg. 28 CA: pàg. 30

¿Pero cuántas chicas habrían ingresado de noche por causa de las drogas?	Però quantes noies havien ingressat a la nit en un hospital amb alguna cosa relacionada amb les drogues?	Però quantes noies devien haver ingressat a la nit en un hospital amb alguna cosa relacionada amb les drogues?	ES: pàg. 56 CA: pàg. 60
Si subía a por algo se arriesgaba a verse atrapado.	Si hi pugés a buscar qualsevol cosa, s'arriscaria que l'atrapessin.	Si hi pujava a buscar qualsevol cosa, s'arriscava que l'atrapessin.	ES: pàg. 70 CA: pàg. 75

Taula 34. *Canvis de temps verbals*

En el primer exemple presentat de la taula 34, s'ha canviat la perífrasi verbal *estaba pasando* que expressa continuïtat pel verb simple *passava*. De fet, hi ha verbs que ja indiquen una acció continuada i s'avenen amb el valor duratiu per ells mateixos, tal com succeeix amb el verb *passar* i, per tant, no necessiten cap reforç com sí que ho requereixen altres verbs d'acció momentània. D'aquesta manera, entenem que el canvi s'ha produït per aconseguir una millora de traducció.

D'altra banda, en el segon i tercer exemple, el temps presentat en la traducció assenyalava que l'acció expressada pel verb és molt més recent que no pas la descrita en el text original. Així doncs, el pretèrit perfet utilitzat en català (*has despertat, ha costat i heu comprat*) indica que l'acció encara té repercussions en el present, mentre que en espanyol, el passat perifràstic (*despertaste, costó i comprasteis*), emprat per expressar l'acció del verb, ens assenyalava que l'acció ja s'ha esdevingut i que no té cap resultat en el present.

Tanmateix, les situacions en què es troben aquests verbs accepten l'ús del pretèrit perfet com a traducció correcta per a *despertaste, costó i comprasteis*. De fet, si s'hagués fet servir el passat perifràstic s'entendria que les accions que s'esdevenen només es refereixen al passat remot, mentre que el pretèrit perfet permet expressar un passat més recent, els efectes de les quals encara duren i es fan sentir. És per això que les solucions donades per l'autor doten el text d'un caràcter molt més natural.

Pel que fa al quart exemple que es recull en la taula 34, s'ha canviat el condicional compost que presenta l'oració en espanyol (*habrían ingresado*) pel plusquamperfet en l'oració traduïda (*havien ingressat*). Creiem que l'opció correcta hagués estat mantenir el caràcter condicional mitjançant la perífrasi de probabilitat *deure + infinitiu* (*devien haver ingressat*) per tal de mantenir el sentit de dubte que presenta l'oració original.

En l'últim dels exemples de la taula 34, detectem que utilitzant el subjuntiu present i el condicional simple no s'interpreta que l'acció és passada, fet que sí que s'entén clarament en l'oració del text en espanyol. Així doncs, una possible solució més adequada seria mantenir el pretèrit imperfect emprat en l'oració original.

2.3.1.4. La puntuació

Fins ara, tot el que hem anat comentant en aquesta anàlisi crítica i comparativa de *Campos de fresas* han estat sobretot bones solucions de traducció, i una aplicació acurada i satisfactòria de la normativa de la llengua catalana; a excepció d'alguns aspectes morfosintàctics, canvis de significat o de temps verbals. No obstant aquest fet, en aquesta secció del treball mencionarem alguns casos de falta de congruència en el tractament de la puntuació.

D'una banda, hem observat que depenent de la versió que llegim de l'obra, ens trobem amb un fragment puntuat d'una manera o d'una altra. És a dir, veiem com una única oració separada per comes en la versió espanyola, està dividida en dues oracions independents per un punt i seguit en la versió catalana. A més, també hem trobat exemples d'oracions amb un ordre dels elements diferent d'una llengua a l'altra, i on un mateix complement està delimitat per comes i presentat com a incís. També hem vist intervencions de personatges de l'obra que en una llengua acaben amb un punt final i en l'altra amb punts suspensius. Mentre que en llegir l'oració acabada amb punts suspensius interpretem una expressió de sorpresa o de dubte per part del personatge que parla, l'oració finalitzada per un punt no ens indica cap reacció de sorpresa o dubte. Cal matisar que tots aquests casos només són divergències que hem detectat a l'hora de comparar ambdues versions de l'obra, però no són cap error.

De l'altra, sí que són incorreccions en la puntuació casos com l'ús d'una coma abans de la conjunció *i* que coordina dos substantius o adjectius (*això és una pensió familiar, y barata; les paralizó el corazón, y la mente*), així com separar el subjecte i el predicat d'una oració, o el verb i els complements d'una mateixa oració mitjançant també una coma (*podria fer una fotografia, a la Luciana?*). A més, també hem trobat casos on s'ha introduït aquest mateix signe de puntuació abans de la conjunció *i* en una enumeració d'una sèrie d'elements o casos on, directament, s'elimina la conjunció i se separa l'últim element de la sèrie amb una coma (*y leyeron aún más sentimientos, de ira, rabia, frustración, dolor*).

En un principi, podríem pensar que aquests exemples són trets distintius de l'estil de l'autor i que, en tractar-se d'un escriptor tant valorat i cèlebre, no podríem qualificar-los com a incorrectes o errors de puntuació. No obstant això, en detectar casos on sí que es respecten els criteris establerts per la normativa, és quan ens qüestionem per què no s'ha mantingut una coherència en l'ús i en el tractament de la puntuació al llarg de tota l'obra. Així, creiem que el més adequat hagués estat mantenir sempre el mateix criteri i limitar-se a seguir el patró marcat per la normativa i defensat per gramàtics de referència com Solà, Fabra o Badia i Margarit.

2.3.1.5. Qüestions d'ortotipografia

En aquest apartat tractarem tant errors com divergències d'ortotipografia entre les dues versions de l'obra. En primer lloc, és necessari especificar que no hem trobat gaires incorreccions. Així doncs, com ja hem anat comentant i veient al llarg de tota l'anàlisi, *Campos de fresas* és una novel·la molt acurada i amb una gran qualitat lingüística. Tanmateix, en la versió original de l'obra apareix un error de teclieg a la pàgina 26 (*Pero Eloy apenas **sí** reparó en ellos* en comptes de *Pero Eloy apenas **se** reparó en ellos*).

Quant a la traducció al català, hem trobat més errors referents a l'ortotipografia que en la versió en espanyol. Concretament, hem detectat l'omissió d'elements lingüístics necessaris en l'oració on apareixen, com la falta d'articles davant de noms (*disposada a aniquilar tota **Ø** energia* en comptes de *disposada a aniquilar tota **l'**energia; prou temps per reprendre **Ø** alè* en lloc de *prou temps per reprendre **l'**alè*) o de preposicions (*per tal **Ø** mantenir el cos en forma* en comptes de *per tal **de** mantenir el cos en forma; van tornar a ensopegar **Ø** l'Eloi davant la porta d'urgències* per *van tornar a ensopegar **amb** l'Eloi davant de la porta d'urgències*). En aquest últim exemple, ens adonem ràpidament que l'oració no té gaire sentit sense la preposició *amb*, ja que sense ella s'interpreta el sintagma nominal *l'Eloi* com el subjecte de l'oració, el qual no concorda en nombre amb el predicat (*van tornar a ensopegar*).

També hem vist errors de teclieg en la versió traduïda (*sense deixar anar la **mà** del noi, va obrir obrir la porta amb l'altra mà* en lloc de *sense deixar anar la **mà** del noi, va obrir la porta amb l'altra **mà***). Cal comentar que classifiquem aquesta incorrecció com un error de teclieg perquè, en veure que la normativa de la llengua s'aplica d'una manera molt acurada i adequada en la traducció al català, i que en la mateixa oració sí que s'accentua el terme *mà*, ens adonem a

l' instant que no és cap error lligat al desconeixement dels criteris referents als accents diacrítics per part de l' escriptor.

Aquest tipus d' errors i l' omissió de partícules necessàries en una oració són errades imperdonables i greus que no pot contenir una obra publicada. Per això és primordial que els textos passin per mans de correctors abans d' ésser comercialitzats, ja que incongruències com aquestes no tan sols poden causar ambigüitats o falta de concordança com la que acabem de veure, sinó que també desprestigien accentuadament l' obra.

En segon lloc, tractarem les divergències trobades entre les versions comparades i relacionades amb el tractament de la cursiva. Així, hem observat que, mentre l' autor presenta en el text original un nom propi d' un lloc o d' una droga de disseny en cursiva, decideix no mantenir aquesta marca ortotipogràfica en el text en català. A més d' aquest fet, també ens hem fixat que hi ha diferències d' ús de l' ortotipografia en una llengua, en referir-se al mateix nom, que apareix en moments distints del llibre. Així, a vegades la paraula està escrita entre cometes, altres cops en cursiva o, fins i tot, més endavant en rodona. Primerament, podríem pensar que el motiu perquè aparegui inicialment en cursiva i més tard en rodona és perquè ja s' ha presentat un cop i, per tant, el terme ja no és nou per al lector les properes vegades que hi apareix. No obstant aquest fet, hem observat com hi ha paraules que, tot i haver estat escrites en rodona el segon cop que apareixen, tornen a escriure's més endavant en cursiva.

D' altra banda, cal comentar que, quan no es donen casos d' incorrecció com els acabats d' explicar, per norma general en el text traduït els usos metalingüístics s' han escrit en cometes baixes; els manlleus, els gèneres musicals i els noms propis de drogues en cursiva, tal com també ho estan les escenes on el narrador és la mateixa protagonista. Tanmateix, l' autor ha decidit emprar les cometes altes per marcar sentits especials en el text.

En referència al text espanyol, Sierra i Fabra ha marcat els usos metalingüístics i els que posseeixen un sentit especial en cometes baixes, o almenys la immensa majoria, ja que d' altres no ho estan i apareixen en rodona. Els manlleus, els noms propis de drogues de disseny i els gèneres musicals apareixen per norma general, tot i que tampoc sempre, en cursiva, així com també ho estan les escenes narrades per la Lluciana, la protagonista de l' obra.

La solució més satisfactòria, encara que no s'hagués seguit de la mateixa manera en ambdues versions —si més no, ja que de vegades aquestes qüestions vénen marcades per les editorials— hagués estat mantenir una certa coherència en els criteris seguits per marcar cada cas, ja sigui entre cometes altes o baixes, en cursiva o en rodona sense fer cap tipus d'excepció.

2.3.2. *Qüestions estilístiques*

En aquest subapartat del nivell microtextual comentarem els resultats de l'examen analític sobre la traducció d'unitats fraseològiques. Altrament dit, estudiarem els fenòmens lingüístics que se separen del domini gramatical; formes estereotipades invariables, expressions fixades i combinacions lingüístiques que l'escriptor ha hagut de traduir al català, intentant mantenir el sentit que presenten en el text original. Abans de començar amb una descripció rigorosa dels fenòmens i tècniques de traducció duts a terme per aconseguir naturalitat en el text català, cal especificar que els encerts de traducció dels fraseologismes d'una obra són la clau per aconseguir genuïnitat i fluïdesa en el text.

Per tal d'explicar de manera organitzada els casos primordials i els resultats obtinguts, hem estructurat tots els exemples que hem cregut convenient comentar segons si són opcions poc naturals o inadequades, si són molt bones solucions de traducció, o si són compensacions respecte a altres traduccions més generalitzades i on s'ha perdut precisió semàntica.

2.3.2.1. *Solucions de traducció poc genuïnes*

Tot seguit, exposarem algunes de les solucions i equivalències donades per a frases fetes o estructures sintàctiques del text original que redueixen l'excel·lència del tractament lingüístic i de la naturalitat que presenta la versió catalana.

Un exemple d'aquest fet és el presentat en primer lloc en la taula 35. L'autor ha traduït l'oració *¡qué estúpida fui! per que estúpida que vaig ser!*. Tot i que la solució no és incorrecta pel que fa a la normativa de la llengua i podria funcionar més o menys bé, creiem que no és la més adequada. De fet, altres solucions com *vaig ser tan estúpida!*, *com d'estúpida vaig ser!* o *com vaig ser tan estúpida!* doten el text de més puresa i naturalitat en català.

Un altre exemple de millora recollit a la taula és la traducció donada per a la intervenció que fa un dels amics de la protagonista, a qui se li cataloga un registre familiar o, fins i tot, vulgar en certs casos. Tanmateix, el registre emprat en la versió catalana per aquest personatge és més elevat i estàndard que el que es fa servir en l'original. Així, mentre que en espanyol llegim *i bebed agua cada hora, pero sin pasarse*, en català llegim *i beuen aigua cada hora, però sense excedir-vos*. *Passar-se* és un terme d'un registre més baix i familiar que *excedir-se*, és per aquest motiu i, atès que el personatge utilitza sempre una varietat més informal i vulgar, caldria mantenir el mateix nivell d'informalitat en la traducció que en l'original. La solució més adequada en aquest cas seria mantenir el verb *passar-se*, ja que tant en català com en castellà signifiquen *excedir-se* en llenguatge familiar. De fet, el que aconseguiríem seria fer creïble que el personatge parla una varietat lingüística plausible per a la seva edat.

En tercer lloc, comentarem com l'autor ha traduït *entró* en català. L'opció que ha escollit és *va entrar a dins*. Creiem que és innecessari afegir-hi *a dins*, ja que, tal com ho descriu el DIEC2, *entrar* vol dir 'anar, passar, de fora a dins d'un lloc'. Per tant, el concepte d'anar cap a dins ja el porta implícit el mateix verb i, per això, hagués estat una traducció més encertada optar per no afegir el sintagma preposicional *a dins*.

Per últim, creiem que la darrera opció presentada en la taula 35 és poc genuïna, ja que, a més a més d'existir la mateixa expressió en català (*caure en picat*), l'equivalent que l'autor ha decidit donar per *caer en picado* en divergeix semànticament. *Caure sense aturador* significa caure sense res que l'aturi; per contra, *caure en picat*, si bé també vol dir descendir de dalt a baix, implica fer-ho d'una manera molt ràpida, gairebé vertical. Per tant, l'opció més coherent i adequada hauria estat mantenir la mateixa expressió emprada en el text original.

ESPANYOL	CATALÀ	PROPOSTA DE TRADUCCIÓ	PÀGINES
¡Qué estúpida fui!	Que estúpida que vaig ser!	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Com d'estúpida vaig ser!</i> • <i>Vaig ser tan estúpida!</i> • <i>Com vaig ser tan estúpida!</i> 	ES: pàg. 26 CA: pàg. 28
—No toméis alcohol con esto, ¿eh? Te deshidratas. Y bebed agua cada hora, pero sin pasarse.	—No prengueu alcohol amb això, eh? Us deshidrataríeu. I beveu aigua cada hora, però sense excedir-vos.	—No prengueu alcohol amb això, eh? Us deshidrataríeu. I beveu aigua cada hora, però sense passar-vos.	ES: pàg. 46 CA: pàg. 49

Entró Ø.	Va entrar a dins.	Va entrar Ø.	ES: pàg. 891 CA: pàg. 95
Lástima que eso fuese poco antes de que empezases a caer en picado.	Llàstima que això passés poc abans que comencessis a caure sense aturador.	Llàstima que això passés poc abans que comencessis a caure en picat.	ES: pàg. 101 CA: pàg. 110

Taula 35. Solucions de traducció poc genuïnes

2.3.2.2. Bones solucions de traducció

Malgrat les inadequacions i les millores que hem proposat en l'apartat anterior, en aquest explicarem encerts i opcions de traducció excel·lents que aporten al text en català un grau elevat de naturalitat i genuïnitat. L'autor ha sabut trobar l'equivalent exacte per a la immensa majoria de les frases fetes que apareixen en l'obra. N'hem fet una petita selecció en la taula 36.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
—Este caso levantará ampollas —dijo Vicente Espinós.	—Aquest cas portarà enrenou —va dir en Vicenç Espinós.	ES: pàg. 33 CA: pàg. 35
Pero esta noche vamos a soltarnos el pelo.	Però aquesta nit afluixarem les regnes.	ES: pàg. 47 CA: pàg. 51
Era una preciosidad de catorce años, que daría mucho que hablar cuando se formara un poco más [...]	Era una preciositat de catorze anys, de les que faria estralls quan es formés una mica més [...]	ES: pàg. 50 CA: pàg. 53
—Benito, que no tengo el día.	—Benet, que noestic per orgues.	ES: pàg. 51 CA: pàg. 55

Taula 36. Bones solucions de traducció

D'altra banda, també hem trobat encerts de traducció en construccions sintàctiques, concordances entre predicats i els seus complements, col·locacions i expressions que naturalitzen el text en català i el carreguen de riquesa lèxica i autenticitat. A més, també hem observat que l'autor ha decidit evitar certs manlleus de l'anglès que sí que apareixen en el text original, tot i saber que la llengua espanyola també compta amb terminologia pròpia per designar les mateixes realitats. Respecte a aquest últim apunt, valorem satisfactòriament l'opció donada en la traducció, ja que cal dotar al text dels recursos propis de la llengua,

sense carregar-lo de préstecs o anglicismes innecessaris. Tanmateix, cal matisar que l'espanyol és una llengua molt més disposada a acceptar i rebre terminologia procedent d'altres llengües, per molt que ja gaudeixi d'un lèxic propi per designar les mateixes realitats. En la taula 37 recollim alguns dels exemples analitzats i referents a aquestes qüestions acabades de comentar.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
—¿La has visto? —se interesó Cinta.	—Que l'has vista? —s'interessà la Cinta.	ES: pàg. 29 CA: pàg. 31
—Serás...	—Que n'ets de...	ES: pàg. 46 CA: pàg. 49
Volvió a abrir los ojos, para no abandonarse a su depresión.	Va tornar a obrir-los, per no lliurar-se a la depressió.	ES: pàg. 64 CA: pàg. 69
La moda de los <i>partys</i> privados ya no dejaba rincón virgen por descubrir.	La moda de les festes privades ja no deixava cap racó verge.	ES: pàg. 92 CA: pàg. 99
Siempre había creído que los lavabos femeninos estaban llenos a rebosar [...]	Sempre havia pensat que els lavabos de noies eren plens de gom a gom [...]	ES: pàg. 125 CA: pàg. 136
—Las arrojó a la alcantarilla —dijo Eloy en un hilo de voz—.	—Les ha llançades a la claveguera —digué l'Eloi amb un fil de veu—.	ES: pàg. 139 CA: pàg. 151

Taula 37. Solucions de traducció genuïnes

2.3.2.3. Compensacions i neutralitzacions

En aquest últim apartat de l'anàlisi, comentarem casos que han experimentat procediments i tècniques de traducció com la neutralització i la compensació. La primera tècnica, la neutralització, consisteix en traduir un terme o un conjunt de termes de manera generalitzada, és a dir, a partir d'un hiperònim que la descriu amb trets més generals. Conseqüentment, es perden els trets més específics que designen el terme o termes utilitzats en el text original. Pel que fa a la compensació, es tracta d'un altre procediment de traducció que implica introduir en un altre lloc un element d'informació o un efecte estilístic que no s'ha pogut reflectir en un altre punt del text.

En primer lloc, exposarem casos de neutralització detectats en la versió catalana respecte al text original. Molts d'ells, tal com succeeix en els dos primers exemples de la taula 38, es

podrien haver traduït per equivalents més exactes, i evitar així la pèrdua injustificada de trets distintius que matisen i aporten informació rellevant al lector.

Tanmateix, en l'últim cas recollit en la taula 38 veiem que la solució de l'autor és la correcta, ja que la Real Academia Española és la institució oficial que s'encarrega de designar el que és normatiu i el que no ho és en llengua espanyola. En canvi, com és obvi la llengua catalana disposa d'una altra autoritat oficial diferent a la de la llengua espanyola, l'Institut d'Estudis Catalans. Per això, seria incorrecte mantenir *Real Academia de la Lengua*, ja que el text traduït està escrit en català i lògicament cap terme en català apareix en el diccionari de referència de l'espanyol. Una altra opció per la qual l'autor podria haver optat hagués estat adaptar l'element cultural per un de propi de la cultura receptora, altrament dit, substituir *Real Academia de la Lengua* per *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans*.

ESPANYOL	CATALÀ	PROPOSTA DE TRADUCCIÓ	PÀGINES
Raül se gastaba de veinticinco a treinta mil pesetas cada fin de semana en toda esa porquería.	En Raül es gastava en tot això de vint-i-cinc a trenta mil pessetes cada cap de setmana.	<ul style="list-style-type: none"> En Raül es gastava en tota aquesta porqueria de vint-i-cinc a trenta mil pessetes cada cap de setmana. En Raül es gastava en tota aquesta merda de vint-i-cinc a trenta mil pessetes cada cap de setmana. 	ES: pàg. 96 CA: pàg. 104
—Esto es diferente — repitió cambiando la voz aunque no el nerviosismo—.	—Això és diferent —va repetir ell, canviant de to però no d'estat d'ànim—.	—Això és diferent —va repetir ell, canviant el to però no l'estat de nerviosisme—.	ES: pàg. 104 CA: pàg. 113
La Real Academia de la Lengua no tiene ninguno de esos términos en sus vetustas páginas.	Cap d'aquests termes no es troba al diccionari.	(Solució correcta)	ES: pàg. 118 CA: pàg. 128

Taula 38. Casos de neutralització

En segon lloc, comentarem casos de compensació detectats en la versió catalana respecte al text original. Tots ells són exemples de frases fetes o expressions fixades donades com a traduccions d'oracions amb un significat neutre en espanyol. Així, aquestes expressions que aporten riquesa lèxica i genuïtat al text en català recullen el mateix sentit que expressa el text original.

Concretament en el tercer exemple del quadre número 39, veiem com l'autor ha compensat el fet de no haver traduït amb una altra frase feta l'expressió *haber moros en la costa*, bo i emprant l'expressió *haber-hi roba estesa* per expressar el sentit del sintagma verbal *hay problemas* del text original.

ESPANYOL	CATALÀ	PÀGINES
El hombre puso cara de fastidio.	L'home va fer cara de pomes agres.	ES: pàg. 29 CA: pàg. 30
Si aparezco a esta hora del sábado van a creer que ha pasado algo.	Si hi trec el nas a aquesta hora del dissabte, es pensaran que ha passat alguna cosa.	ES: pàg. 40 CA: pàg. 43
¡Si digo tu nombre, es que no hay moros en la costa, pero si no lo digo, es que hay problemas!, ¿vale?	Si no hi ha problemes, diré el teu nom; però si hi ha roba estesa, no el diré!, d'acord?	ES: pàg. 70 CA: pàg. 75
Aún más, cuando se enteraran de lo de Luciana, y probablemente se enterarían aunque ellos no conocían a los padres de sus amigos, tendrían un buen disgusto.	A més, quan sabessin el que li havia passat a la Lluciana, i possiblement ho sabrien aviat tot i que ells no coneixien els pares dels nois i les noies del grup, s'armaria un daltabaix.	ES: pàg. 75 CA: pàg. 85

Taula 39. Casos de compensació

2.4. Valoració lingüística

La valoració que extraïem d'aquesta anàlisi comparativa de les versions catalana i espanyola de *Campos de fresas* és força positiva pel que fa al tractament de la llengua. Així, Jordi Sierra i Fabra ha escrit *Campos de fresas* i l'ha traduït al català amb una sensibilitat lingüística excepcional. Si bé cal afegir que hem trobat algunes errades en certs aspectes lingüístics, així com solucions de traducció millorables o inadequades, podem afirmar que predominen d'una manera molt clara els encerts de traducció i la cura en el tractament de qüestions lingüístiques i gramaticals.

A continuació, per tal d'avaluar d'una manera més detinguda els resultats de l'estudi lingüístic de *Campos de fresas*, hem distribuït la informació en dos apartats diferents, segons si tractem els encerts o solucions que ajuden a assolir l'excel·lència narrativa, o bé si parlem d'inadequacions o errors que rebaixen aquest grau de perfecció literària.

2.4.1. Encerts en la traducció i el tractament d'aspectes lingüístics

Quant a les decisions més globals que afecten tota l'obra, podem apuntar que l'autor ha creat un text cohesionat, coherent i organitzat de manera clara per capítols, trets que també presenta la versió traduïda per ell mateix al català. D'altra banda, la decisió de traduir els noms propis dels personatges també es manté coherentment al llarg del text, fet que aporta una gran riquesa lèxica. A més, la versió traduïda reflecteix un llenguatge oral molt versemblant i fluid, així com una gran genuïnitat i autenticitat en la trama de l'obra.

En referència a les seqüències concretes de la novel·la i no a les decisions preses per l'autor en termes globals, cal comentar que s'ha respectat la normativa de la llengua tal com s'esperava. De fet, podem afirmar que, pel que fa als criteris d'ús en català de preposicions febles davant d'infinitiu i de la conjunció *que*, a la substitució de construccions castellanes com *al + infinitiu* i de l'article neutre *lo* amb funció abstractiva, i a l'ús dels possessius i dels pronoms febles, l'autor no ha comès gairebé cap incorrecció gramatical.

D'altra banda, bo i sabent que hi ha divergències respecte a l'ús del gerundi en català i en espanyol i que, molts dels usos incorrectes que se'n fan en català vénen per influència de l'espanyol, a l'hora de traduir l'obra al català l'autor ha sabut respondre adequadament als criteris que la normativa lingüística estableix. Així, ha sabut diferenciar de quin tipus de gerundi es tractava en cada cas (especificatiu, modal, de posterioritat, etc.) i aplicar-hi

solucions adients. Tanmateix, en alguns casos en què sí que es podria haver mantingut el gerundi en la traducció al català, l'autor ha decidit substituir-lo per una altra construcció.

A més a més de totes aquestes qüestions gramaticals, també cal comentar en aquest apartat l'ús dels temps futurs. Concretament, podem apuntar que l'autor ha proposat bones alternatives de traducció per a la perífrasi verbal *anar + a + infinitiu*, la qual és força habitual en espanyol i, per influència d'aquesta llengua, s'utilitza abusivament en català.

Quant a la traducció d'unitats fraseològiques, cal afirmar que són molt més nombroses les propostes excel·lents i reeixides que no pas les poc genuïnes i incorrectes. De fet, hem observat com, en més d'una ocasió, l'escriptor ha decidit compensar en un altre fragment de l'obra generalitzacions o pèrdues d'altres parts del text per traduir. Malgrat tot, aquests canvis han contribuït en major mesura a millorar la qualitat de la versió final i a mantenir el to que presenta el text original en espanyol.

2.4.2. Errors en la traducció i el tractament d'aspectes lingüístics

Si bé la majoria de les decisions preses per l'autor a nivell macrotextual aporten vehemència al text i versemblança a la trama de la novel·la, hi ha petites diferències en l'encapçalament dels capítols del llibre en espanyol que rebaixen el grau de perfecció que podríem catalogar a l'obra. Així, hem detectat un capítol en la versió espanyola on no consten l'hora i els minuts en què s'esdevé l'escena, cosa que sí que es manté en la resta de capítols. D'altra banda, també hem detectat informació que s'ha suprimit en la versió catalana respecte a l'original, o bé que s'ha afegit i que, per tant, no consta en la versió espanyola. Per últim, també cal esmentar la falta de congruència i de coherència en els temps verbals en passat emprats pel narrador.

Quant a qüestions gramaticals, no hem detectat incorreccions comeses amb gran freqüència i en abundància. Tanmateix, cal matisar que en la versió original hem observat un cas de *queísmo* que s'ha corregit satisfactòriament en la versió traduïda. A més a més, també hem vist un cas d'agramaticalitat en l'ús de la preposició *a* com a introductora d'un complement directe, així com una incorrecció de l'emprament de pronoms febles causada per la falta de concordança amb el seu referent. D'altra banda i d'una forma molt més abundant i freqüent, hem detectat inadequacions en l'ordre dels adjectius classificadors respecte al nom al qual acompanyen, ja que aquest tipus d'adjectius ha d'anar sempre darrere del substantiu.

Pel que fa al sentit i el lèxic emprat en cada versió analitzada de l'obra, cal comentar que hem observat força divergències i imprecisions semàntiques causades per l'alteració de l'ordre de les oracions, pels canvis de temps verbals o per l'ús incorrecte de l'equivalent entre una llengua i l'altra. A més a més, també cal comentar la falta de coherència en la puntuació emprada en la versió traduïda respecte a l'original, així com les incorreccions provocades per l'incompliment dels criteris de puntuació tant de la llengua espanyola com catalana.

De la mateixa manera, a part de la presència de certes propostes de traducció millorables i neutralitzacions innecessàries, també hem observat alguns d'errors d'ortotipografia. Específicament, hem detectat dos errors de teclieg i alguna absència d'elements imprescindibles en seqüències de l'obra. Tot i tenir en compte que en una obra no hi hauria d'haver cap tipus d'error i tot i saber que en aquest cas es tracta de fets molt puntuals, errades de teclieg i omissions de partícules lingüístiques (preposicions, articles, etc.) són errors greus i imperdonables que desprestigien l'obra accentuadament.

3. CONCLUSIONS

En aquest darrer apartat valorarem de forma general, però detallada alhora, tot el que hem extret d'aquest treball. En ell, hem pretès dur a terme una anàlisi comparativa i crítica de les versions catalana i espanyola de *Campos de fresas*, a partir de la qual hem estudiat contrastivament els aspectes lingüístics i gramaticals que constitueixen ambdues versions.

Mitjançant el buidatge i l'examen detallat i comparatiu dels fenòmens lingüístics més rellevants que hi apareixen en ambdues versions, ens hem adonat que l'obra és de gran interès lingüístic. Així doncs, Jordi Sierra i Fabra és un gran comunicador que, mitjançant un estil senzill i captivador, una riquesa lèxica sorprenent de diversos nivells i registres, i un llenguatge directe i modern, ens meravella amb la seva novel·la.

A més a més, hem observat la mateixa qualitat literària i lingüística en la versió catalana que ell mateix va traduir. De fet, per poder donar resposta a la inquietud de si *Camps de maduixes* era una bona autotraducció de *Campos de fresas*, hem estudiat amb deteniment els criteris lingüístics establerts per la normativa catalana i referents als fenòmens analitzats. De manera que hem treballat la llengua catalana des d'una visió molt àmplia i contrastant sempre la seva gramàtica amb la normativa de la llengua espanyola, és a dir, la llengua en què està escrita *Campos de fresas*. D'altra banda, també hem tractat el tema dels registres menys elevats en català —els quals comparteixen espai en el text amb un lèxic més especialitzat de l'àmbit mèdic— que, com desgraciadament sabem, habitualment s'amaren de castellanismes i s'obliden les construccions equivalents i més pures de la llengua catalana.

Així, podem afirmar que els resultats obtinguts d'aquesta anàlisi confirmen que el llibre en català, autotraducció de la versió espanyola, és una bona traducció o, fins i tot, podríem ratificar que es tracta d'un text fluid que aprofundeix en el contingut de l'obra utilitzant una riquesa lèxica extraordinària i estructures sintàctiques genuïnes de la llengua catalana.

D'altra banda, veiem que a partir d'aquesta excel·lència narrativa que posseeixen ambdues versions analitzades de l'obra, els joves interioritzen aquest llenguatge d'una maduresa insòlita; alhora que s'endinsen en situacions que els conviden a reflexionar sobre el que els envolta en la vida real i en el context social en què es troben. Profunditzen en casos actuals i existents en la nostra societat, mitjançant una història explicada per un narrador omniscient que ho sap tot sobre els personatges, i qui els convida alhora a conèixer-ho tot

sobre ells i sobre com se senten immersos en situacions difícils, en les quals veiem involucrats temes com la malaltia de la bulímia, les drogues, la vida frenètica de les discoteques o les relacions familiars entre pares i adolescents.

Per tant, podem concloure aquest treball justificant que l'èxit immens i ininterromput de *Campos de fresas* entre els joves i els centres educatius es deu, no només a la manera de captivar el lector mitjançant temes i situacions reals que el conviden a reflexionar sobre el que està passant al seu voltant, sinó també a la riquesa lèxica, a les expressions i estructures genuïnes tant en català com en espanyol, i en la barreja i contrast de registres que atrauen el públic des de les primers línies. Així doncs, un cop analitzats els aspectes lèxics i gramaticals, i estudiat el context en què se situa l'obra, som conscients que *Campos de fresas* no és el *long-seller* per excel·lència de Jordi Sierra i Fabra per casualitats qualssevol, sinó que és digne de tots els respectes i elogis que fins ara s'ha sabut guanyar.

4. BIBLIOGRAFIA

- Badia i Margarit, Antoni M. (1995). *Gramàtica de la llengua catalana*. (1a ed.). Barcelona: Edicions Proa.
- Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA). (2013). *ésadir*. Recuperat 18 maig 2013, des de www.esadir.cat
- Fabra, Pompeu. (1933). *Gramàtica catalana*. (facsimil de la 7a ed.). Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- Fabra, Pompeu. (1993). *Gramàtica catalana*. (16a ed.). Barcelona: Teide.
- Fundación Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes. *Jordi Sierra i Fabra*. Recuperat 1 maig 2013, des de http://www.cervantesvirtual.com/portales/sierra_i_fabra/autor_semlanza_profesional/
- *Gran diccionari de la llengua catalana*. (1a ed.). (1998). Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- Generalitat de Catalunya. (2013). *Optimot: Consultes lingüístiques*. Recuperat 7 juny 2013, des de <http://www14.gencat.cat>
- Gómez Navarro, María José. (2012). *El compromiso en la novela juvenil de Jordi Sierra i Fabra con referencia especial a "Lágrimas de sangre"*. Alicante: Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes. Recuperat 1 maig 2013, des de http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/el-compromiso-en-la-novena-juvenil-de-jordi-sierra-i-fabra-con-referencia-especial-a-lagrimas-de-sangre/html/10a02b1c-66b9-11e1-b1fb-00163ebf5e63_1.html#I_0_
- Institut d'Estudis Catalans. (2013). *Diccionari de la llengua catalana. Segona edició. Diec2*. Recuperat 7 juny 2013, des de <http://www.dlc.iec.cat>
- Mestres, Josep M.; Costa, Joan; Oliva, Mireia; Fité, Ricard. (2009). *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*. Vic: Eumo.
- Real Academia Española. (2001). *Diccionario de la lengua española*. (22a ed.). Madrid: Espasa Calpe.
- Ruaiç, Josep. (2000). *Català complet: Curs superior de llengua. Volum II. Morfologia i Sintaxi*. (1a ed.). Moià: L'autor.

- Sierra i Fabra, Jordi. (1997). *Campos de fresas*. (42a ed.). Madrid: Edicions SM.
- Sierra i Fabra, Jordi. (1997). *Camps de maduixes*. (25a ed.). Barcelona: Editorial Cruïlla.
- Sierra i Fabra, Jordi. (2012). *Mis (primeros) 400 libros: Memorias literarias de Jordi Sierra i Fabra*. (1a ed.). Madrid: Edicions SM.
- Sierra i Fabra, Jordi. (2013). *Jordi Sierra i Fabra*. Recuperat 22 maig 2013, des de www.sierraifabra.com
- Solà, Joan. (1994). *Sintaxi normativa: estat de la qüestió*. (2a ed.). Barcelona: Empúries.
- Solà, Joan, et al. (2002). *Gramàtica del català contemporani. Volum 2. Sintaxi (1-16)*. (1a ed.). Barcelona: Empúries.
- Solà, Joan, et al. (2002). *Gramàtica del català contemporani. Volum 3. Sintaxi (17-31). Índexs*. (1a ed.). Barcelona: Empúries.
- Solà, Joan; Pujol, Josep M. (1992). *Tractat de puntuació*. (2a ed.). Barcelona: Columna.